

**Her får du betalt
for å studere**

Nyhet side 6 og 7

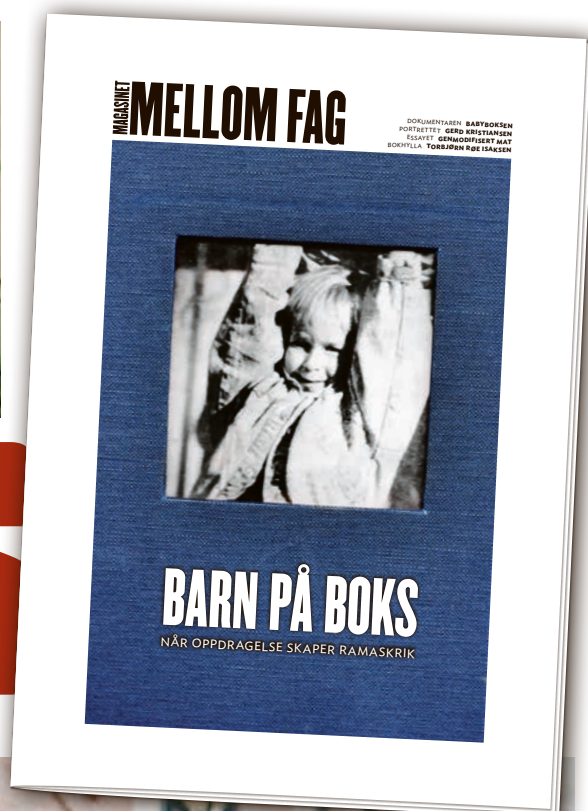
De er jobbtaperne:

28 000
overkvalifiserte
innvandrere

Nyhet side 10

Kaija (23)
skrev lærebok
i juss Kultur side 16

UNIVERSITAS

Norges største studentavis | årgang 68, utgave 22 | www.universitas.no | onsdag 3. september 2014

**PRISLAPPEN PÅ
STUDENTENES PENGEKRAV:**

1,9 MILLIARDER

- – Det er en stor sum, men i dette tilfellet er det småpenger, sier leder Anders Kvernmo Langset (bildet) i Norsk studentorganisasjon.
- – Vil føre til svekket kvalitet på utdanningen, hevder Høyre.

Nyhet side 4 og 5

STUDERE I UTLANDET?

Husk søknadsfrist 15. september!

www.uio.no/studier/utveksling/

UiO • Universitetet i Oslo

FOTOS: COLORBOX.COM

redaktør: **Geir Molnes**
geir.molnes@universitas.no 993 35 518

redaksjonsleder: **Vilde Sagstad Imeland**
vildesi@universitas.no 993 51 017

fotosjef: **Hans Dalane-Hval**

desksjef: **Håkon Sukuvara**

nettredaktør: **Petter Fløttum**

magasinredaktør: **Thea Storey Elnan**

MENINGER

Vanvittig kompetansesløsning

Det finnes mange skrøner om hva sjefer med mange kandidater til utlyste stillinger gjør med alle søknadene. Kanskje har du hørt om sjefen som tar en stor søkerbunke, deler den helt villkårlig i to og kaster den ene halvparten i søpla. Søkerne som havnet i sjefens søppeldunk var uheldige, og lederen ønsker selvfølgelig ikke å ansette folk med uflaks. Dette er en velkjent røverhistorie, men ferske tall fra Statistisk sentralbyrå viser at en like irrasjonell og idiotisk søknadssortering foregår i stor stil i Norge.

I ukas Universitas kan du lese om innvandrere som sliter med å få uttelling for utdanningen sin. Tallene fra Statistisk sentralbyrå viser at én tredjedel av alle overkvalifiserte arbeidstakere har innvandrerbakgrunn.

Statistikken er en bekreftelse på tidligere forskning foretatt av Institutt for samfunnsforskning og Fafo. I 2012 sendte forskerne ut fiktive jobbsøknader til en rekke bedrifter. De brukte identiske søknadstekster, der den eneste forskjellen var kandidatens navn. Resultatene viste at søkerne med innvandrernavn gjorde det langt dårligere enn de som brukte norske navn.

Senere dybdeintervjuer viser også at arbeidsgiverne assosierer totalt irrelevante problemer med kandidatene. Selv om det går tydelig frem av søknaden at jobbsøkeren er født i Norge, har tatt norsk grunnskole og høyere utdanning, frykter arbeidsgiverne at de skal ha problemer med å kommunisere på norsk, og at de ikke er godt nok tilpasset norsk kultur.

Resultatet er at en rekke høyt utdannede nordmenn med utenlandske navn aldri får sjansen til å vise hva de er gode for i et jobbintervju. Det er ikke rart at disse personene føler seg urettferdig behandlet, for det er akkurat det de blir. Det som derimot er rart er arbeidsgivernes manglende bevissthet. Den diskriminerende sorteringen er nemlig ikke bare skadelig for personene med utenlandske navn, den går også ut over bunnlinja til bedriftene. For ofte kan den beste kandidaten være blant dem som havnet i sjefens søppeldunk.

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO). Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk, og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: **Louise Faldalen Prytz**
l.f.prytz@universitas.no 22 85 33 36

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadr.: **Moltke Moes vei 33**

Postadr.: **Boks 89 Blindern, 0314 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Web: **www.universitas.no**

Kvotering i akademia er en banal løsning på et komplisert problem

Poengløse kjønnspoeng

kommentar

Ragnhild Sofie Selstø, journalist

ekstrapoeng når de velger seg til ingeniørstudiet. Å få inn flere kvinner vil ikke bare gi flere kvinnelige ingeniører, det vil også gi flere kvinner kompetansen til å undervise på studiet. Det skaper forbilder for jenter som ønsker å søke opptak, i tillegg til at det ofte er slik at menn ansetter menn og kvinner ansetter kvinner.

31. august vedtok Studentparlamentet (SP) ved Universitetet i Oslo (UiO) at det må «innføres kjønnspoeng på studier der ett kjønn over tid er representert med under 25 prosent» for å dekke samfunnets fremtidige behov og tilstrebe en representativ studentmasse.

Siden 2004 har det vært flere kvinnelige enn mannlige studenter på UiO. På profesjonsstudiet i psykologi var kun en femtedel av studentene som ble uteksaminert i 2013 menn.

Kjønnspoeng kan være et effektivt virkemiddel. Men det er en for enkel løsning på et komplisert problem.

Noen ganger kan kvotering være den eneste veien å gå. Ingeniør har lenge blitt sett på som et «mannsykke», og kvotering kan føre til en endring i oppfatningen av yrke. Ved NTNU får jenter nå tildelt

«Guttenes oppdragelse er preget av lek og 'la gutter være gutter,' mens jentenes er stille-sittende og rolig snakkeleking.»

Kjønnspoeng oppfattes av mange som urettferdig. I teorien kan ei jente få avslag på søknaden om studieplass på grunn av en gutt som i utgangspunktet har færre poeng enn henne. Kvotering kan gi gutten en følelse av at han kom inn på studiet på grunn av kjønnspoengene, og ikke fordi han er flink.

Psykologistudiet har så langt intet «kvinneyrke»-stigma, tilsvarende ingeniørutdannelsen har for menn. Derfor er ikke kvotering nødvendig på det stadiet situasjonen er i dag. På Psykologisk institutt (PSI) ble mannlige studenter bedt om å besvare hvorfor de søkte på profesjonsstudiet i psykologi. Resultatet viste at motivasjonen var sammensatt, og ga ingen åpenbar grunn som instituttet kunne jobbe

Meninger

Universitas gir deg meninger fra verdens studentaviser

København

Som studerende oplever vi rigtig mange steder, at laboratorietimerne pludselig ligger fredag aften, fordi der ikke er plads, at holdundervisning i virkeligheden betyder miniforelæsning med 40 andre, og at feedback ikke er mere end et tal på 12-skalaen. Det er effekten af, at optaget er steget vildt, men at finansieringen ikke er fuldt med.

Oxford

By now, many of us have read the article, Was Raped At Oxford University. Police Pressured Me Into Dropping Charges', written by an Oxford student under the pseudonym Maria Marcello. It raises several issues, including the way Oxfordshire police handled the case, which included a receptionist who «insisted on me giving details in front of everybody in the waiting room». However, another huge problem is evident in Maria's experience: the University and colleges are failing to adequately respond to sexual violence claims.

Canberra

Australians are generally known for being relaxed and laid-back. It is not surprising, then, that the type of racism most people experience in our culture is casual racism. Gone are the days when overt and blatant cases of racism thrived in society, enter a more subtle and normalised' manifestation of this bigotry. Casual racism is a form of racism whereby racist words or phrases are used in everyday life without the intent of being racist or is simply underpinned by ignorance.

Washington D.C

Sometimes, going to GW can feel like being in a long-term relationship. We deliberated before we went Facebook-official, we now spend a lot of time together and the relationship has its ups and downs. Lately, though, students on this rollercoaster of a partnership with the University have been getting some mixed signals. GW was recently caught trying to add to our already heavy financial burden – a sure sign the honeymoon phase is over.

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

videre med. Neste år planlegger PSI å arrangere en «guttetdag» for å tiltrekke seg flere menn. Norges Handelshøyskole (NHH) har siden 2006 arrangert «jentetdag», med omvisning og foredrag om studietilbud, som har gitt resultater. I 2005 var 29 prosent av studentene kvinner, i år var den 40,5 prosent.

At det er biologiske forskjeller mellom kvinner og menn er ikke å komme utenom. Men ikke alle egenskapene våre er medfødt. Filosofen Simone de Beauvoir sa

«man fødes ikke til kvinne – man blir det». Ut fra den teorien *blir* norske jenter elever som passer bedre inn i skolen. Det begynner allerede i barneoppdragelsen, der jenter vokser opp med andre forventninger enn gutter. Guttenes oppdragelse er preget av lek og «la gutter være gutter», mens jentenes er stillesittende og rolig snakkeleking. Jentene får dukker, guttene får vannpistol. At jenter i mange tilfeller stiller med sterkere karakterer enn guttene, og dermed kommer inn på studier med høye krav som psykologi, kan være et resultat av dette.

UiO har ikke innført kjønnspoeng for verken gutter eller jenter. Er det mangel på mannlige leger eller psykologer, kan guttedager være en av flere måter å rekruttere flere på, slik NHH har lyktes med. Det må UiO forsøke før de går til det drastiske skritt en innføring av kjønnspoeng innebærer. Problemet må i stedet tas ved rota som ligger i samfunnets ulike forventninger til jenter og gutter, og det må bli gjort allerede fra oppdragelsen av.

raghnsse@universitas.no

Øyeblikket

av Birte Nystad Magnussen

Best på hest: Garden fyrte på alle kanoner og hadde parade på tirsdag. Heldigvis for gardistene at det fortsatt er turister igjen på Karl Johan.

UNIVERSITAS

Tips oss

tips@
universitas.no

Følg oss

På papir hver onsdag,
på nett hele tiden:

www.universitas.no

facebook.com/UniversitasOslo

twitter: [@universitas_no](https://twitter.com/universitas_no)

instagram: **Universitassen**

For oppdaterte studentnyheter.

nyhetsredaktør:
eiriknom@universitas.noEirik Omvik
924 93 243

NYHET

Fersk student (82)

PÅGANGSMOT: Alder er ingen hindring, sies det ofte. 82 år gamle Peder Haugen gjør ord til handling. Han har nettopp tatt fatt på kjemistudier ved Universitetet i Bergen, melder NRK Hordaland.

– Det kjekkeste jeg vet er å lære noe nytt, og huske det til morgendagen, sier han.

I hele landet var det forrige høst kun seks andre studenter over 80 år, ifølge tall fra Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste.

Mer enn tre av fire studenter i Norge er under 30 år. Under tre prosent er over 50 år.

Rector ved UiB, Dag Rune Olsen, er glad for å ha Haugen som student.

– Jeg synes det er kjempemorsomt. Dette er folk som virkelig tar begrepet livslang læring på alvor, sier han.

Studenter truet av isbjørn

BJØRNEBESØK: Et brekurs for studenter ved Arktisk naturguide-studiet på Svalbard fikk en dramatisk vending forrige søndag. Studenter og ledere – totalt 27 i tallet – fikk besøk av en sulten isbjørn, melder Svalbardposten.

– De prøvde å skremme bort bjørnen med cirka 30 signalkudd. Den lot seg ikke skremme, og tok matlageret deres, sier sysselmannsførstebetjent Christian Svarstad til avisen.

Studentene rømte leiren på grunn av bjørnen. På mandag vendte de tilbake til åstedet, men isbjørnen kom nok en gang på besøk. Sysselmanen sendte derfor ut et helikopter for å jage vekk bjørnen.

– De har gjort det helt riktig, og evakuerte når de ikke fikk skremt bjørnen. De trakk seg tilbake og holdt seg samla, sier Svarstad.

Søkerfall for journalistikk

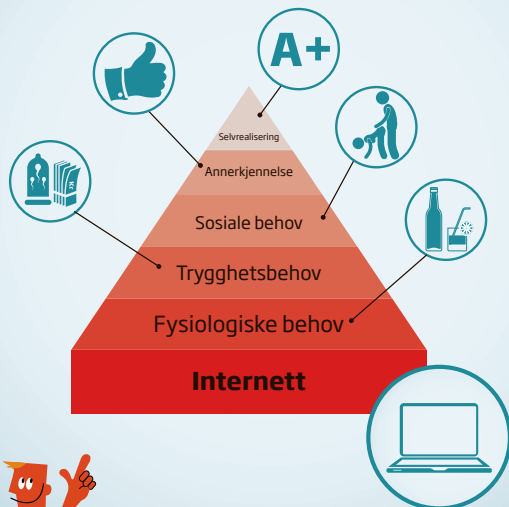
NEDGANG: Journalistutdanningen ved NLA Gimlekollen i Kristiansand opplever kraftig nedgang, melder avisen Vårt Land. Antall personer som hadde skolen som sitt førstevalg, har sunket over 60 prosent fra 2007 til 2014, viser tall fra Samordna opptak.

– Nå går det akkurat. Vi har et problem hvis nedgangen fortsetter, sier rektor ved NLA Høgskolen, Bjarne Kvam til Vårt Land.

Nedgangen hos Gimlekollen er dermed større enn gjennomsnittet for landet. Statistikk som fagbladet Journalisten tidligere har omtalt, viser at de åtte journaliststudiene som Samordna Opptak administrerer, i snitt har opplevd en nedgang på 32 prosent i førstevalgsandelen siden 2007.

Raskt internett er et grunnleggende behov i en studenthverdag.

Bor du i en SiO-bolig får du **100 Mbit** fiberbredbånd for kun **99,- i måneden**.

Bestill i dag på 21 99 33 66
eller besøk lynet.no

LYNET
INTERNETT

Studentkrav

Studentleder Anders Kvernmo Langset foreslår at Siv Jensen bruker ekstra oljepenger for å innfri studentenes pengeønske.

Studiestøtte

tekst Magnus Newth
foto Hans Dalane-Hval

Norsk studentorganisasjon (NSO) mener dagens studiestøtte er så lav at den truer kvaliteten i høyere utdanning. Organisasjonen har derfor foreslått å oppjustere studielånet til 1,5 ganger folketrygdens grunnbeløp (G), og binde det til en årlig oppjustering.

1,5 G utgjør i dag 132 555 kroner. Lånekassen har regnet ut at kravet vil koste 1,9 milliarder kroner i året.

– Det er en stor sum, men i dette tilfellet er det småpenger, sier leder i NSO Anders Kvernmo Langset.

Studielånet skal legge til rette for at alle studenter får like muligheter til å studere, men beløpet i dag er langt fra stort nok, mener Langset.

– Dyrt

Stortingsrepresant og utdanningspolitisk talsperson i Høyre, Henrik Asheim, forstår at studentene er utålmodige, men mener en kraftig økning er feil vei å gå.

– 1,9 milliarder er faktisk veldig mye penger. Studielånet har stått stille i ti år, og den nye regjeringen er den første som har økt det på den tiden, sier Asheim.

Han mener pengene til å øke studiestøtten vil måtte hentes fra andre områder i høyere utdanning.

– Kvaliteten vil svekkes. I så fall må vi kutte stort i grunnfinansieringen av institusjonene. Det vil bli færre forelesere, færre forelesninger og flere studenter i hver forelesning, sier Asheim.

Kvalitet over studielån

Høyre-representanten forsikrer at regjeringen skal styrke studentenes økonomi, men kan ikke si med hvor mye.

– Vårt prosjekt er å øke kvaliteten på alle områder. Økt studiestøtte er bare et av flere virkemidler. Helt ærlig er det bedre for studentene med en langsiktig og forutsigbar vekst, enn at studielånet øker i store jafs og så stagnerer i ti år av gangen, sier Asheim.

Han inviterer NSO til å for-

Pengene rår: «Vi har ikke så dårlig råd, men det er fordi vi jobber så mye.» Agathe Torgersen (f.v.), Andrea Aas, NSO-leder Langset, Elise Josephsen og Mari Garseth i hyggelig passiar om studielånets begrensninger.

«Det vil bli færre forelesere, færre forelesninger og flere studenter i hver forelesning»

Henrik Asheim, utdanningspolitisk talsperson i Høyre

klare hvor de 1,9 milliardene skal komme fra.

Ta av oljepengene

NSO-leder Langset har et forslag.

– Hva med å bruke noen av de ekstra milliardene Siv får å rutte med? spør han.

Han sikter til at oljefondets vekst tillater finansministeren å bruke langt mer enn sin forgjenger når hun legger fram regjeringens første egne budsjett.

– Det er fint at de skjønner studentene trenger mer, men når de vet om sykdommen må de være

koster 1,9 milliarder

villige til å skrive ut medisinen også, sier Langset.

NSO åpner for at opptrappingen til 1,5 G kan ta så mye som åtte år, men mener det er en realistisk målsetning.

Fremtidsinvestering

Langset sier at dersom gjennomsnittsstudenten lever utelukken på studielånet, vil de gå i underskudd med 3.600 kroner hver måned.

– Flertallet av studentene tjener mer på bi-jobb enn på studiestøtte. Oljefondet skal brukes på forskning og utdanning. Å øke studiestøtten er en investering i

«Å øke studiestøtten er en investering i framtiden»

Anders Kvernmo Langset, leder i NSO

fremtiden, sier han.

Langset tror likevel at situasjonen for studentene vil bli lettere fremover.

– Jeg tror det er realistisk med en skikkelig økning. Om vi får knyttet det til G-systemet vet vi

ikke, men da hadde vi for alvor kunne lagt til rette for heltidsstudenten, sier han.

Stor satsing, lite parti

Kristelig Folkeparti (KrF) er det eneste partiet i regjeringssamarbeidet som har programfestet å binde studielånet til 1,5 G.

– 1,9 milliarder ekstra til studentene er en stor satsing, særlig for et lite parti. Men det er en viktig satsing, uten at jeg kan gi noen løfter om når eller hvordan det kan bli gjennomført, sier Anders Tyvand, KrFs utdanningspolitiske talsperson.

Han håper økningen er noe

som kan gjennomføres på sikt, men forteller at det er blandede følelser rundt studentenes sak innad i regjeringsprosjektet.

Stakk fra regningen

– De rødgrønne satt i åtte år før de gjorde noe for studentenes økonomi. De forsøkte å etterlate regningen til oss. Ut fra realitetene har vi kommet langt med den økningen studiestøtten fikk, sier Tyvand.

Han opplever at de andre partiene i samarbeidet tar studentene på alvor.

– Likevel er det litt ulike prioriteringer og tanker rundt høyere utdanning. Men jeg må jo gi stats-

Så mye er 1,9 milliarder:

- 45,9 prosent av Bjørvika-opera
- 105,5 prosent av den nye Holmenkoll-bakken
- 6,3 prosent av OL i Oslo 2022
- 19,1 prosent av kulturbudsjettet i 2013
- 3,1 prosent av 56 nye jagerfly

råden ros for å være en ambisiøs kunnskapsminister. Jeg håper han vil lytte til våre innspill, sier Tyvand.

universitas@universitas.no

Krever kjønns-poeng

Kjønnsbalanse

tekst Eirik Omvik

Studentparlamentet ved Universitetet i Oslo (UiO) ønsker at UiO skal innføre kjønns-poeng på studier der ett kjønn er representert med under 25 prosent.

– Kjønns-poeng er et av flere tiltak vi ønsker for å få til en god representasjon av begge kjønn i studier der kvinner er i klart overtall, sier parlamentsleder Marianne Andenæs.

Hun mener også måten studier blir presentert for vordende studenter er viktig for å få en jevn kjønnsbalanse.

Rekordlav andel menn

I høst skrev Universitas om UiOs likestillingsrapport for 2013 som viste at bare 35 prosent av alle uteksaminerte studenter ved Universitetet er menn.

Ved Det medisinske fakultet var det rekordlave 24 prosent menn som ble uteksaminert, mens andelen ved Det juridiske fakultet var 27 prosent.

Ved profesjonsstudiet i psykologi på UiO er nå 80 prosent av studentene kvinner.

Ønsker andre metoder

Lars Madsen, listetopp i Blå liste, mener likevel kjønns-poeng er en dårlig idé.

– Det finnes andre og bedre metoder man kan bruke. For eksempel har NTNU i Trondheim hatt suksess blant annet ved å endre navn og emnebeskrivelser på fag med skjev kjønnsbalanse, sier han.

Han stemte imot forslaget som ble lagt fram under parlamentets konferanse i helgen, der både handlingsplan og politisk plattform ble vedtatt.

– Urettferdig

Madsen mener kjønns-poeng er urettferdig.

– I tillegg risikerer man å få inn studenter som ikke har gode nok forutsetninger for å kunne fullføre studiene.

Alle studenter bør behandles likt, ikke med utgangspunkt i kjønn eller andre egenskaper, mener Madsen.

– Verdt et forsøk

Parlamentsleder Andenæs sier det alltid vil være uenigheter i likestillingstiltak.

– Men det er verdt å forsøke å få en bedre balanse. Det er viktig at man ikke skyver problemene ned i en skuff.

Hun mener en jevnere kjønnsfordeling vil være et gode også for studiehverdagen.

– Det er ikke bare det at samfunnet trenger mannlige psykologer og leger. En god kjønnsbalanse er viktig også for læringsmiljøet, sier hun.

universitas@universitas.no

IKKE FOR ALLE: Thor Henrik Rusdal, Vigdis Dahle Svanholm og Glenn Jacobsen mener Krigsskolen krever en god dose egenvilje, og fraråder å søke bare fordi man vil ha lønn under utdanningen.

Får 330 000 kroner i året

Ved krigsskolen får studentene lønn mens de tar bachelorgrad. – Du får deg et sjokk hvis du begynner bare for å få lønn, sier kadett Thor Henrik Rusdal.

Betalt utdanning

tekst Ingrid Elise Gipling
foto Hans Dalane-Hval

Thor Henrik Rusdal, Glenn Jacobsen og Vigdis Dahle Svanholm har alle valgt å ta utdanning i Forsvaret. De er godt i gang med andre året på linjen «Bachelor i militære studier – ledelse og landmakt», på Krigsskolen på Veitvet.

– Alt ligger til rette for at vi kan konsentrere oss fullt og helt om studiet. Vi kan bruke mye tid på det, og vi har dyktige instruktører som legger til rette for at vi skal gjøre det bra som studenter, sier Svanholm.

Rusdal trekker fram oppfølgingen som et eksempel på kontrast

mellom sivil utdanning og utdanning i Forsvaret.

– Det er vanskeligere å forsvinne her, sammenliknet med å være én i massen av studenter ved universiteter og høyskoler. Du finner nok ingen skippertaksstudenter på Krigsskolen, sier Rusdal.

Jobbgaranti

Når kadettene er ferdige med bachelorgraden, fortsetter de å få lønn for strevet. Studentene er nemlig garantert jobb i Forsvaret.

– Det er et hardt løp, men du er garantert yrkeserfaring og du har noe å gå til når du er ferdig. Ved andre utdanninger kan du ende opp som arbeidsløs etter å ha jobbet hardt på skolen i mange år, sier Jacobsen, som også vurderte

å søke Politihøgskolen.

Som ferdig utdannet blir kadettene utplassert, og får ikke bestemme selv hvor de havner. Dersom kadettene vil unngå å bli plassert på det de spøkefullt kaller «et sted Gud for lengst har glemt, der Djevelen for lengst har overtatt», kan de velge å bli sivil. Da har de ingen jobbgaranti.

Får 330 000 i årslønn

Eivind Byre, kaptein ved Forsvarets mediesenter, sier Forsvaret tilbyr utdanning med lønn først og fremst for å dekke et behov.

– Den kunnskapen studentene tilegner seg under utdanningen, er kunnskap som vil være til stor nytte for Forsvaret senere. Derfor tilbys det lønn til studentene, og de binder seg da til noen års plikt-tjeneste når de er ferdige med utdanningen, forklarer Byre.

Plikt-tjenesten er en praksisperiode som varer like lenge som utdannelsen, og lønnen settes ut fra gradsnivå.

– Det vanligste er sersjantlønn, som ligger på 300.000 i året i grunnlønn. Ved treårig krigsskole har du normalt lønn som fenrik. Dette utgjør omtrent 330.000 kroner i året, de årene man går på skolen, sier Byre.

Kan lukke dører

Alexander Didriksen, karriereveileder i Ung Info, mener det er både fordeler og ulemper med å velge utdanning som gir lønn underveis.

– I tillegg til at studentene får lønn og sitter igjen med mindre studielån er de som regel sikret jobb, og de får spesialisert kompetanse som er ettertraktet i arbeidslivet, sier Didriksen.

Men studentene må også tenke på at de kan stenge noen dører når de velger en utdanning med lønn, advarer Didriksen.

– Ulempene er at du binder deg en bedrift over lengre tid, og at enkelte av utdanningene gir såpass smal kompetanse at du ikke er kvali-

Utdanninger med lønn

- **Fengselsbetjentutdanning:** Lønn etter ansiennitet, med startlønn på 294 100 kroner per år.
- **Tollerutdanning:** Lønn kommer an på erfaring og annen utdanning, men ligger på rundt 300 000 kroner i året.
- **Brannkonstabel/Røykdykker:** Studenter får brannkonstabel-lønn, samt turnustillegg.
- **Flygeleder:** Utdanningen består av teori og praksis. I praksisåret får studentene 307 800 kroner i året, og det er mulig å søke studielån under teoridelen.
- **Førerhundtrener:** Studentene får lønn etter kvalifikasjoner. Utdanningen innebærer tre år som aspirant der studentene får lærlinglønn.
- **Krigsskolen:** Utdanning i Forsvaret på bachelornivå. Under utdanningen får studentene lønn som fenrik. Dette utgjør omtrent 330 000 kr i året.

for å studere

fisert til noe særlig annet enn akkurat det du utdanner seg til, sier han.

– Viktig å tenke seg om

Didriksen vil råde potensielle søkere til å tenke seg godt om før de velger betalt utdanning.

– Studentene vil kanskje kunne få et bedre arbeidsliv om de velger en utdanning de faktisk liker, selv om de da sitter igjen med lån. Det er individuelt hva som skal veie tyngst, men studenter bør tenke på at de skal vie en stor del av livet sitt til jobben, sier Didriksen.

Ikke for pyser

De tre kadettene er alle enige om at de har valgt en god utdanning, men mener likevel at den ikke passer for alle.

– Hvis du søker Krigsskolen bare fordi du vil ha lønn under utdanningen, får du deg nok et sjokk, sier Rusdal.

De to andre kadettene er enige og forteller at de under opptaket møtte flere søkere som kun var

der fordi utdanningen er lønnet.

– Heldigvis innså de i løpet av opptaksrundene at det ikke holder, forteller Svanholm, som mener utdanningen er tøff, både fysisk og psykisk.

Store krav

I tillegg til å ha gått befallsskolen før de begynner utdanningen, må kadettene være personlig egnet og vise motivasjon for gjennomføring.

– Det holder ikke bare å ha gode karakterer hvis du vil inn på Krigsskolen. Først og fremst må du være sterk i hode og kropp.

Jacobsen tror ikke utdanning i Forsvaret kan sammenliknes med studier som juss og medisin.

– Det er jo faktisk snakk om kanskje å lede soldater ut i krig. Det krever nok en litt annen motivasjon enn de tradisjonelle, teoritunge studiene. Du må fikse både den akademiske delen og du må ha visse lederegenskaper, sier Jacobsen.

i.e.gipling@universitas.no

a new nexus of global threats

OSLO 17. SEPTEMBER 2014

ÅPEN KONFERANSE OM GLOBAL SIKKERHETSPOLITIKK

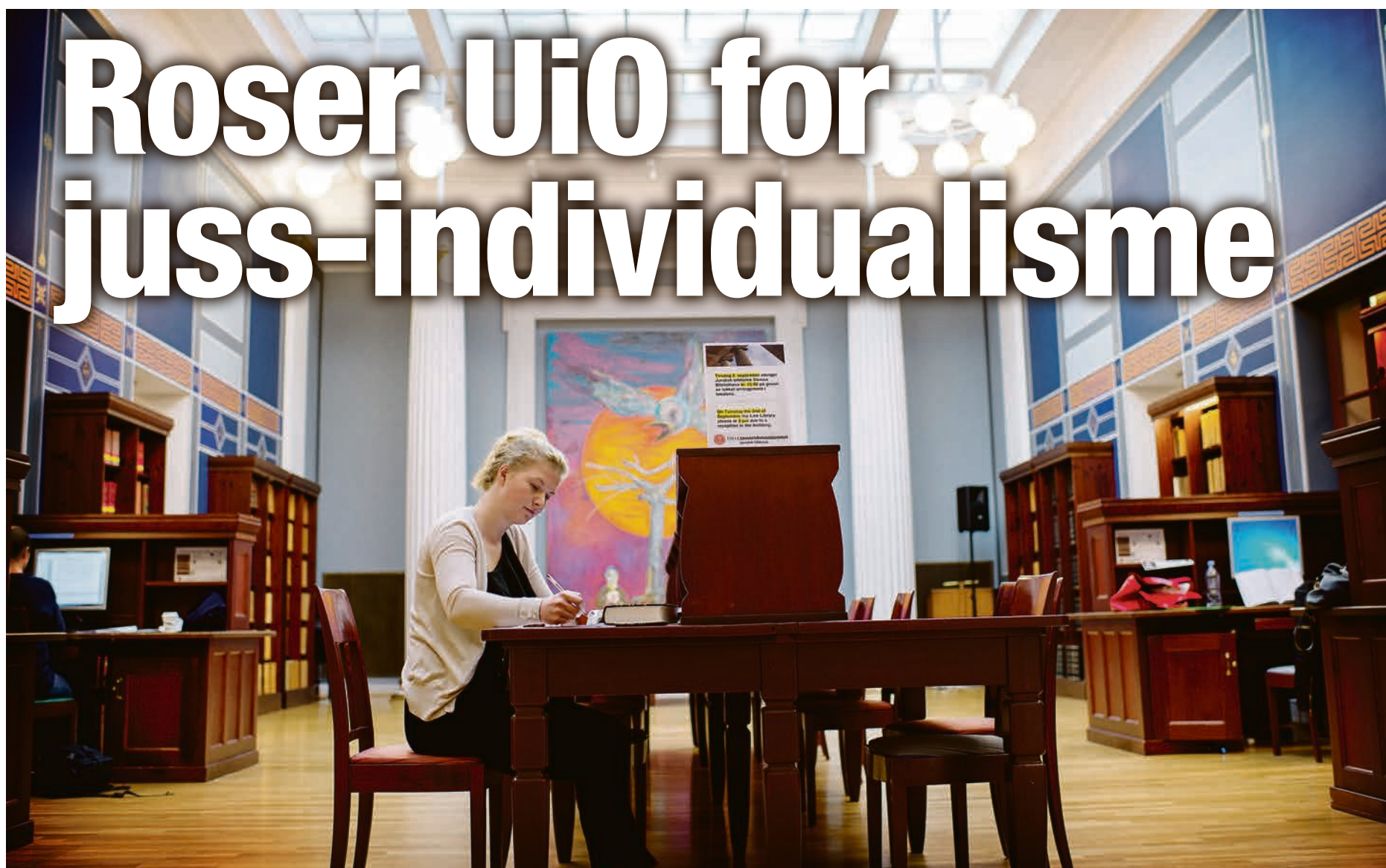
TID: ONSDAG 17. SEPT
STED: HOTEL CONTINENTAL, OSLO
PÅMELDING OG PROGRAM:
www.GlobalSecurityThreatsOslo.org

- **Hvordan påvirkes Norge og norske interesser av grenseoverskridende trusler?**
- **Hvordan kan vi møte slike trusler?**

Med bl.a. Utenriksminister Børge Brende, Karl Eikenberry (Stanford University), Peter Neumann (King's College), Robin Niblett (Chatham House) og Thomas Hegghammer (FFI)

Konferansen er åpen for alle ved påmelding.

UTENRIKSDEPARTEMENTET

Enig med Taraldrud: Masterstudenten ved Public International Law i Oslo, Nina Kolbe (21) mener at mer gruppearbeid ikke ville gitt like bra akademisk utbytte hvis det bare var for det sosiale.

Forsker gir juss-utdanningen i Oslo skryt for å legge til rette for alenearbeid framfor obligatorisk gruppearbeid.

Arbeidsmetode

tekst Stine Stenhaug
foto Birte Nystad Magnussen

– Jeg synes det er bra med elitetenkning ved juristutdanningen ved Universitetet i Oslo (UiO), sier forsker Karen Eg Taraldrud, som tidligere har undervist ved UiO.

Hun har nylig publisert en forskningsartikkel der hun sammenligner jussutdanningen ved Universitetet i Bergen (UiB) med UiOs.

Best alene

I artikkelen skriver Taraldrud at hennes funn antyder at opplegget for jusstudenter i Oslo egner seg til å fremme elitetenkning i større grad enn ved UiB. «Ved å gi plass til

de faglig sterke studentene kan de forberede egen karriere fremfor å bidra til fellesskapets utvikling, slik opplegget i Bergen ser ut til å stimulere», skriver Taraldrud.

Bedre for de flinke

Årsaken er at studieopplegget for studiene i lavere trinn i mindre grad vektlegger obligatorisk gruppeundervisning i Oslo enn i Bergen.

– Flinker studenter kan kanskje komme lengre alene enn som medlem i en gruppe, hvor de kan føle at må hjelpe de andre på gruppen. Slik sett er det åpent for mer elitetenkning i Oslo enn i Bergen – noe jeg finner positivt ved et universitet, sier Taraldrud.

Hun stiller spørsmål ved behovet for så kompliserte metoder som problembasert læring (se faktaboks). Jurister benytter stort sett språket som verktøy, og kan trolig klare seg med enklere fremgangsmåter, mener hun.

Hverandres lykkes smeder

Leder for Juridisk studentutvalg i Oslo, Kristoffer Lien Heitmann, er uenig i at det er stor grad av indivi-

dualisme ved UiO.

– De fleste som ønsker det, arbeider i kollokviegrupper. Da ønsker man også at de andre på gruppa skal lykkes, sier Heitmann.

Tyske Nina Kolbe er en 21 år gammel masterstudent ved Public International Law i Oslo. Hun er enig med Taraldrud.

Masterstudenten tror det kan være vanskelig for studenter å dra lasset i en gruppe.

– Til syvende og sist er man som regel på egne ben som jurist. Det er synd hvis man jobber gruppevis gjennom hele studietiden og finner det vanskelig å jobbe på egenhånd i det virkelige arbeidsliv, sier Kolbe.

Valgfri undervisning

Hans Petter Graver, dekan ved Det juridiske fakultet ved UiO, er fornøyd med undervisningen deres.

– Mesteparten av undervisningen i Oslo er valgfri, mens den i Bergen er obligatorisk. Spørsmålet om obligatorisk undervisning har mange flere sider enn akkurat det Taraldrud viser til i forskningsartikkelen, sier Graver.

Lærer mest i praksis

Jusstudent ved femte avdeling i Bergen, Erlig Ravnager, mener at utdanningen ved UiB inneholder mye obligatorisk, men at det likevel er et godt studium.

Han reagerer på at Taraldrud hevder det er for ressurskrevende for jusstudenter å jobbe i obligatoriske grupper.

– Man lærer mye av å diskutere oppgaver. I tillegg er det når du tester ut teorien i praksis at du virkelig får testet ut hva du kan, sier han.

– Gruppearbeid er sosialt

Også Vilde Martine Gjerthammer, leder for det juridiske studentutvalget i Bergen, mener samarbeid sørger for en jevn arbeidsflyt gjennom hele året, og at gruppearbeid skaper et godt sosialt nettverk.

– Gruppene man har gjennom hele året integrerer alle studentene. Det er også viktig å høre på andres juridiske argumenter. Det er mange som tenker positivt om våre gruppesamlinger, sier Gjerthammer.

– UiO er mer selvstendig

Heitman tror ikke den individualistiske holdningen er den som fore-

Jusstudiet i Oslo og Bergen

■ Universitetet i Bergen (UiB) hadde 389 studieplasser i 2014, mens Universitetet i Oslo (UiO) hadde 430 plasser.

■ Felles for første årstrinn på rettsvitenskap ved UiO og UiB er at det gis forelesninger i kombinasjon med annet studietilbud.

■ Mens UiO tilbyr såkalte kurs og basisgrupper, tilbyr UiB problembasert læring, som er trening i problemløsning av konkrete saker, i grupper.

■ På UiB er studentene i større grad forpliktet til å delta i problembasert gruppeundervisning. Ved UiO bærer undervisningsdeltakelsen preg av frivillighet.

trekkes, slik han mener Taraldrud antyder.

Han mener UiO ønsker at studentene skal få mulighet til å ta selvstendige avgjørelser.

– Det kan være vanskelig for de fleste i starten. Man får i større grad får trening i å kunne arbeide selvstendig ved UiO enn i Bergen, sier Heitmann.

stinsten@universitas.no

RES PUBLICA INVITERER TIL BOKLANSERING

POLITISK FRIHET

Håvard Friis Nilsen & Helge Jordheim (red.) • Mona Ringvej • Phillip Pettit

Fredag 5. september kl 14–16
Universitetet i Oslo,
Georg Sverdrups Hus

R
RES PUBLICA

www.respublica.no

Studentledere i tvil om niqab

Både ved HiOA og UiO er studenter med niqab blitt nektet undervisning. Likevel har ikke studentlederne tatt stilling til hodeplagget.

Niqab

tekst Halvard Dypvik
foto Hans Dalane-Hval

I forrige uke sluttet en bioingeniørstudent på Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) etter at hun fikk beskjed om at hun i enkelte studiesammenhenger er nødt til å ta av seg niqaben.

Alla Ahmadi, studenten som valgte å slutte på bioingeniørstudiet, sier til Universitas at hun ikke har hatt kontakt med studentrepresentantene.

– Det er veldig trist hvis de har fått med seg saken, men likevel ikke gjort noe med det, sier hun.

Leder for Studentparlamentet ved HiOA (SP HiOA), Tord Øverland, ønsker ikke å kommentere saken.

– Studentparlamentet har ikke deltatt i prosessen, og vi kan derfor ikke uttale oss i denne konkrete saken, sier han.

Etterlyser klare regler

Studentparlamentet ved HiOA har ikke noen klare meninger om hva de mener om bruk av niqab blant skolens studenter.

– Men hvis dagens regler åpner

for ulike tolkninger, må reglene gjennomgås slik at studentene vet hva som forventes før de søker seg til HiOA, sier han.

Øverland sier han ser argumentet om at undervisningen ved skolen krever interaksjon mellom lærere og studenter, og at niqab gjøre kan gjøre dette vanskelig.

– Men vi forstår også argumentet om at det i forelesningssituasjoner som regel er lite interaksjon.

Ikke forbudt

Det er ikke forbudt med niqab på Høgskolen i Oslo og Akershus, men skolen mener deler av undervisningsopplegget og praksisarbeidet er uforenlig med å bruke hodeplagget.

Nylig ble det kjent at Høgskolen i Telemark har innført et forbud mot niqab i undervisningen. Øverland ved SP HiOA mener et forbud er for drastisk.

– Et totalforbud er ikke en god løsning. Og i hvert fall ikke før det har vært diskutert på nasjonalt nivå, sier han.

Avventende

Det er ikke bare på Høgskolen at studenter opplever problemer ved bruk av niqab. I sommer fikk

Mot forbud: Leder for Studentparlamentet på HiOA Tord Øverland sier han er imot et eventuelt forbud mot heldekkende religiøse hodeplagg.

studenten Somia Salaouatchi ved Institutt for spesialpedagogikk beskjed om at hun ikke kunne fullføre bachelorgraden sin ved Universitetet i Oslo (UiO) fordi hun går med niqab.

Leder av Studentparlamentet ved UiO (SP UiO), Marianne Andenæs, sier Studentparlamentet ikke har noen politikk på området.

– Jeg vil ikke kommentere enkeltsaker, men vi mener at alle studenter skal få en god og rettferdig behandling, sier hun.

Andenæs svarer på spørsmål

fra Universitas at SP UiO ikke har gått inn for et forbud, og at de ikke vil ta opp temaet selv.

Ingen føringer

I motsetning til HiOA og UiO har Handelshøyskolen BI ingen føringer på bruk av heldekkende hodeplagg i undervisningen.

Leder av Studentforeningen ved Handelshøyskolen BI (SBIO), Espen Haugen, skal ta saken videre til BIs ledelse.

– I lys av sakene som har vært oppe den siste tiden, er det noe vi vil

«Et totalforbud er ikke en god løsning»

Tord Øverland, leder for Studentparlamentet ved HiOA

ta en intern diskusjon på, sier han.

Haugen kjenner ikke til at problemstillingen noen gang har vært aktuell på BI.

universitas@universitas.no

Studere på Svalbard?

Universitetssenteret på Svalbard tilbyr studier i
biologi, geologi, geofysikk og teknologi

Søknadsfrist: 15. oktober

Mer info: www.unis.no

Irritert: Ali Mirahmadi (23) har søkt jobber, både studierelaterte og ikke-studierelaterte, i to år uten hell. – Jeg får hele tiden avslag, eller så hører jeg ingenting, sier Mirahmadi.

INNVANDRERE I NORGE:

Taper jobbkampen

Ali Mirahmadi har søkt på jobber i over to år uten å få napp. Han er ikke overrasket over at én av tre overkvalifiserte arbeidstakere i Norge er innvandrere.

Diskriminering

tekst Are W. Sandvik
foto Birte Magnussen

Nye tall fra SSB viser at 94 000 personer i Norge hadde jobber de var overkvalifiserte for. Av disse var 28 000 innvandrere.

Norske Ali Mirahmadi (23) er ikke overrasket over tallene som gjelder for 2012. I vår ble han ferdig med en bachelorgrad i regnskap og revisjon fra Handelshøyskolen BI.

– Arbeidsgiverne må ikke se på navn eller etnisitet i søknaden, men på personen og kvalifikasjonene, sier han.

I to år har han søkt deltids- og

heltidsjobber, både studierelevante og ikke-studierelevante, men uten å få napp.

Skiftet navn

Mirahmadi er annengenerasjonsinnvandrere. Han mener han blir diskriminert som jobbsøker på grunn av sitt iranske navn.

– Jeg kjenner to stykker som skiftet til norske navn og fikk jobb nesten med en gang. Flere ganger har naboer og venner spurt hvorfor jeg ikke har gjort det samme, men jeg mener det blir helt feil, sier Mirahmadi.

Nå lever han på oppsparte penger.

Kjent sak

I januar 2012 presenterte Jon Rogstad og Arnfinn H. Midtbøen en forskningsrapport som viste at det var 25 prosent mindre sjanse for å bli innkalt til jobbintervju dersom du heter Saera Rashid og Kamran Ahmad og ikke Ida Johansen og Andreas Johansen.

– Tallene fra SSB viser det vi vet, at det er betydelige vanskeligheter hvis du har et minoritetsnavn eller

noe annet arbeidsgivere opplever som litt annerledes, sier forskningsleder og professor ved Fafo, Jon Rogstad.

Gunstig med navneskifte

I forskningsarbeidet sendte Rogstad og kollega Midtbøen ut 1800 identiske jobbsøknadspar til norske arbeidsgivere hvor eneste forskjell var kandidatens navn.

– Hva tenker du om at det finnes jobbsøkere med minoritetsbakgrunn som skifter navn for å få komme på jobbintervjuer?

– Det er veldig synd at det er slik, men det er en del søknader som selekteres bort på navn. Hvis man skifter navn, vil man få sjansen til å vise seg fram. Jeg er redd for at det fungerer, sier Rogstad.

Rammer minoritetsmenn

I Norge går diskrimineringen hardest ut over minoritetsmennene, ifølge Rogstad. Han mener det skyldes det offentlige ordskiftet.

– Vi snakker om de snille, flinke og beskjedne minoritetsjentene, mens guttene omtales som kriminelle gjengmedlemmer. Det gjør det

«Har man minoritetsbakgrunn, har man ofte flere barrierer man skal forbi.»

Rune Berglund Steen, leder, Antirasistisk senter

ekstra utfordrende for minoritetsgutter i dagens arbeidsmarked, sier Rogstad.

Ingeniøren som renholder

Lederen for Antirasistisk senter, Rune Berglund Steen, mener også at statistikken bekrefter en kjent tendens.

– Standardhistorien er jo ingeniøren som får vaskejobb i Norge, sier Steen.

Han mener det også finnes tall som viser det motsatte: At sjansen for å få en studierelevant jobb øker dersom man har høyere utdanning.

– Men i sum er det ingen tvil: Har man minoritetsbakgrunn, har man ofte flere barrierer man skal forbi, sier Steen.

Steen mener arbeidsgivere må innse at mangfold er en ressurs på arbeidsplassen.

– Bedrifter går glipp av kompe-

tente mennesker og mulige konkurransefortrinn hvis de, bevisst eller ubevisst, siler folk etter noe så uvesentlig som navn eller hudfarge, sier Steen.

Mangfold som ressurs

Rogstad er enig i at arbeidsgivere må bli bevisst minoritetenes ferdigheter.

– Vi har et stykke å gå med å bli klar over at man ikke skal ansette minoriteter fordi de er minoriteter, men fordi de faktisk har den kompetansen de har, sier han.

Rogstad mener likhet som en mulighet er veldig bra, men at likhet som et konformitetspress ikke er det.

Verken arbeidsminister Robert Eriksson eller andre i Arbeids- og sosialdepartementet kunne kommentere saken tirsdag.

arews@universitas.no

akademika

Feeling smarter already

akademika.no

fb.com/bokhandel

[@akademika_no](https://twitter.com/akademika_no)

[@akademikaas](https://www.instagram.com/akademikaas)

linkedin.com

debattredaktør: **Anders Sondrup**
debatt@universitas.no 971 08 086

Frist: **søndag klokka 17**

Legg ved portrettfoto. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innleggene.

IDÉ OG DEBATT

NETTDEBATT Si din mening på universitas.no

Drøm fra Disneyland

«Han kan jo gjøre som noen av oss studenter gjør: Sett opp en full videresending av all epost fra @uio.no-epostkontoen til en gmail-konto, som man så kobler til med Thunderbird eller Postbox eller hva man nå vil. Full kontroll over egen epost, og man slipper de tullete webinterfacene til UiO.

Fredrik

«Fredrik: Dersom ansatte gjør det, bryter de sannsynligvis forvaltningsloven.

Tesli

«Omlaggingen har vært vellykket. Det store flertallet av UiOs brukere er veldig godt fornøyd med å ha et integrert epost- og kalendersystem, det er effektivt i hverdagen»

En løgn blir ikke mer sann av å gjenta den. De eneste brukerne som har vært «fornøyde» er administrative ansatte, som jo var de eneste som hadde et «behov» for integrert kalender- og romreservering i deres e-post-klient. Disse utgjør vel i underkant av 10% av brukerbasen ved

universitetet. Flertallet av vitenskapelige ansatte bruker jo ikke engang Windows, men Linux og Mac OS.

Ikke bare er det nye webmail-grensesnittet horribelt på håndholdte enheter slik som tablets og mobiltelefoner, men anti-spam systemet er langt dårligere. Jeg får langt mer spam i innboksen min i disse dager enn før, da USIT brukte SpamAssassin. **Skuffet over USIT**

«The bureaucracy got (for much money) what they payed for. Of course they don't want competent people decide (they call it fagidioter), if we starts doing that, God knows where would it end

thatshowitis

«hannemyr har dessverre helt rett. Det har blitt verre og informasjon/brukerstøtte kunne blitt bedre. Har vært ansatt her noen år, og har ikke blitt spurt om jeg ønsker omlegging. Har heller ikke hørt om andre som har blitt spurt før omleggingen.

Professor

Hentet fra debatten til nyhetssaken «Rasar mot «Mikke Mus-system»

TWITTER studentnyheter på 140 tegn

@**GabrielleLG** Når kvinner skaper nettverk og menn blir såra og vonbråtna for at de ikke får være med...

27. aug

Giftig edderkopp

@**mimirk** @**GabrielleLG** Tar det fint jeg, har alltid runkeren min.

28. aug.

Onani, onana, mastruber-a

@**Selvsagt2** @**GabrielleLG** Jeg kan ikke se en sak hvor et kvinnelig eller mannlig perspektiv er verdiløst. Derfor latterlig med ettkjønnsnettverk.

28. aug.

Motstander av androgyne nettverk

@**BrekkeTorkel** Synd at kunnskapsløse angrep på #Civita når nytt lavmål med leder i Universitetets egen avis.

27. aug.

Såret tankesmed

@**AndersSondrup** @**BrekkeTorkel** send gjerne et innlegg til debatt@universitas.no hvis du har en begrunnelse i tillegg til synonymer for «dårlig»

28. aug.

Snikpromotering

@**Karl Kirchhoff** Godt at noen tar Civitas «når-forskning-kan-brukes-politisk-er-vår-politikk-forskning»-argument

27. aug.

Støttende studentkeiser

@**kristinclemet** @**AndersSondrup** @**Universitas_no** @**vildeimeland** Man kan stole på @**Civita**, men vi driver ikke med forskning.

28. aug.

Ikke forskning, bare «rapporter»

Gratisprinsippet er en illusjon

Studieavgift

Mats A. Kirkebirkeland,
Høyres studenter

Studentparlamentets leder Marianne Andersen svarer mitt innlegg om innføring moderat studieavgift er en god idé for UiO. Hun påstår at mitt og ekspertutvalgets forslag om en moderat studieavgift vil gjøre det vanskeligere å ta høyere utdanning, og at det vil bidra til å bygge opp klasseforskjeller. Denne påstanden er feil basert på følgende resonnement.

For det første er det såkalte «gratisprinsippet» som Andersen ønsker å forsvare et falskt prinsipp. Den bærer mer preg av symbolikk fremfor å gå til kjernen av det høyere prinsippet om «lik rett til utdanning».

Det har aldri hvert slik at det å studere skal være gratis. Lånet fra Lånekassen inneholder ikke en 100 prosent stipendandel, men en 40-prosent-andel. Hverken Studentparlamentet eller Norsk Studentorganisasjon fører en politikk hvor det skal være gratis å studere.

Dagens system er nettopp lagt opp til at hver

enkelt skal ta et selvstendig valg for hva man ønsker å studere, basert på egne interesser og fremtidige arbeidsmuligheter. Finansieringen av denne utdannelsen er et spleiselag mellom studenten selv, gjennom lån som skal tilbakebetales, og øvrige arbeidstakere over skatteseddelen. Kort fortalt: Enhver student betaler for sin egen utdanning gjennom lån og skatt senere i livet. Det er ikke gratis.

De som tar høyere utdanning har både en høyere forventet levealder, bedre helse og høyere lønn sammenlignet med resten av befolkningen. Det er med

andre ord store individuelle fordeler å ha en høyere utdanning. Man betaler ikke renter under utdannelsen, Lånekassen tilbyr en «statsgarantert» lav rente og det er mulighet for gode renteutsettelse.

Så lenge man derfor ikke

fratar noen den reelle muligheten til å finansiere en utdanning, som gir store individuelle fordeler, må man akseptere at det statistisk er noen som ikke velger høyere utdanning av frykt for gjeld. Det er helt legitimt å diskutere en annen fordeling av dette spleiselaget. Spesielt forslag som i følge ekspertgruppen vil forbedre kvaliteten på en utdanning, som studenten betaler for selv.

FOTO: STIG RUNE PEDERSEN

Har du en K.O-idé?

Studentvelferd

Magnus Nystrand, styreleder i SiO,
Kaia Marie Rosseland, og leder av Velferdstinget i Oslo og Akershus

Kristian Ottosen var en mann med veldig gode ideer. Han fant opp Studentsamskipnaden i Oslo (SiO) slik vi kjenner den, han kom på at Lånekassen burde være statlig og var i det hele tatt en av hovedarkitektene bak norsk høyere utdanning i etterkrigstida. I 1991 ble det opprettet en nasjonal pris i den mangeårige SiO-direktørens minne, for å hedre de som har gjort mye for studentvelferden. I dialog med Velferdstinget har SiO nå gjort om på prisen. Vi vil at den skal passe bedre med hvem Ottosen var og vi vil at den skal gjøre en forskjell. Den gamle prisen så bakover, mens Ottosen var en fremtidsretta kar. Derfor mener vi at prisen bør være fremtidsretta, og

i år vil vi at den skal være grønn.

Du eller dere, student eller ikke-student, nordlending eller søring, selskap eller organisasjon, kan vinne 150.000 kroner til å realisere en idé. Du er altså hvemsomhelst, men ideen bør helst være noenlunde original, lett å spre, inspirerende, mulig å gjennomføre og nyttig for studenter. SiO vil følge opp prosjektet og hjelpe til med gjennomføringen. I 2014 har vi bestemt at ideen må dreie seg om miljø eller klima. Om det er vind, solceller, kortreist mat, digitalisering, brukmarked, sykkelsti, gjenbruk eller ikke – slå oss i bakken med din idé!

«I 1991 ble det opprettet en nasjonal pris i den mangeårige SiO-direktørens minne, for å hedre de som har gjort mye for studentvelferden. I dialog med Velferdstinget har SiO nå gjort om på prisen.»

Science fiction i Universitas

Syntetisk biologi

Finn-Eirik Johansen, leder for Institutt for biovitenskap ved Universitetet i Oslo

Universitas hadde i forrige nummer en artikkel om studentprosjektet iGEM, en internasjonal studentkonkurranse i syntetisk biologi, der Universitetet i Oslo (UiO) er med for første gang i år. Artikkelen kobler iGEM og bioterrorisme sammen under overskriften «frykter ny bioterror-trussel».

Det faglige grunnlaget for å koble iGEM og bioterrorisme sammen er ekstremt tynt. Et hvert

forskningsprosjekt som prøver å forstå antibiotikaresistens eller hvordan sykdomsfremkallende bakterier virker ville vært bedre eksempler dersom Universitas ønsket å lage en sak om faren for bioterrorisme. I tillegg har studentene blitt gjengitt på en svært misvisende måte i artikkelen.

Dette er meget svakt av Universitas. Dersom Universitas ønsket å skrive en «science fiction»-historie der iGEM kobles til bioterrorisme ville det vært mer redelig å gå etter Institutt for biovitenskap, som har opprettet emnet, fremfor å henge ut hardtarbeidende og innovative studenter, som ønsker å lære og skape noe positivt med syntetisk biologi.

UNIVERSITAS NR. 21, 2014

Ad Notam driver mobbekampanje mot mitt etternavn!

Ad Notam

Mats A. Kirkebirkeland

Jeg vurderer seriøst å gå til det skritt å levere en anmeldelse til Ad Notams redaksjon for en vedvarende og sammenhengende mobbekampanje mot mitt etternavn Kirkebirkeland. I forrige ukes nummer kunne man lese mitt etternavn harseles med opptil flere ganger.

Kirkebirkeland er her nedskrevet på følgende måter: Kirkebirkelirkeland, Kikkerbikerland og Kirkebirkebeiner.

Flere av disse blir ikke engang rettet opp med rød understrek i Microsoft Word. Det er derfor tydelig at Ad Notam ikke kan skylde på skrivefeil, men at dette er en bevisst handling for å skade

meg, og spesielt mitt etternavns rykte. Det er heller ikke første gang dette har skjedd.

I avis 25 2012, kan man i Ad Notam lese følgende sitat: Også han Mats Kirkebirkeland, den navnespøken begynner å bli gammel nå. Kan han ikke få sitt eget navn på trykk?

I avis 27 2012: Ad Notam registrerer at Mats Kirkebirkeland (sic) i forrige utgave..

Nei, det er ikke en spøk, og det er heller ikke sic! Mitt ekte etternavn er Kirkebirkeland på bokmål, Kyrkjebyrkjeland på nynorsk og «Kørkebørckelend» på engelsk. Er dette så vanskelig?

Om jeg ikke får en skriftlig unnskyldning, så vil jeg vurdere det skritt å gå til en anmeldelse av Ad Notam for ærekrenkelse basert på § 246. «Den som rettsstridig ved ord eller handling krenker en annens æresfølelse eller som medvirker dertil, straffes med bøter eller med fengsel inntil 6 måneder.»

Utstilling:

Hvis jeg var deg. Joachim Nielsen 50 år

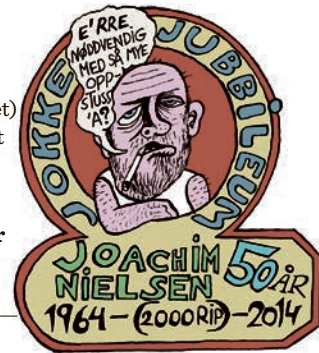
Den 8. september 2014 ville Joachim Nielsen fylt 50 år. Utstillingen viser lyd- og filmopptak, konsertplakater og skisser til tekster av Joachim Nielsen, samt originaltegninger til plateomslag og tegneserier. En vesentlig del av utstillingen vil også vies May-Irene Aasens fotografier.

8. september arrangeres også et seminar (fulltregnet) som vil bli filmet og lagt ut på nb.no i etterkant.

Utstillingen vises i perioden 8. september til 11. oktober

nb.no

Nasjonalbiblioteket, Henrik Ibsens gate 110, Oslo

Nasjonalbiblioteket

Faren over! Ingen havnivåstigning langs Norskekysten.

I fjor avslørte Stortinget at den rødgrønne regjeringen baserte sin klimapolitikk på gale opplysninger. Daværende miljøvernminister Solhjell uttalte dengang at en oppdatering er nødvendig.

Den svenske havnivåeksperten **Nils-Axel Mörner** legger frem observasjoner som kullkaster påstandene om truende katastrofer.

Åpent møte

Auditorium 4, Urbygningen (DA)
Universitetet i Oslo, Karl Johans gt.

tirsdag 9. september 2014, kl. 19.00

KLIMAREALISTENE

www.klimarealistene.com

Vil du annonsere i Universitas?

tlf. (kl. 8–14): **22 85 32 69**

e-post: geir.dorp@universitas.no

UNIVERSITAS

Utlysing:

Mastergradstipend

20 000 kroner til gode masterprosjekt om EU og Norges forhold til EU.

Dag Seierstad-stipendet skal stimulere til kritisk kunnskapsutvikling om EU og Norges forhold til EU. Tema og problemstillinger med relevans for det politiske ordsiftet vil bli prioritert. Alle studenter som arbeider med en mastergradsoppgave kan søke.

Søknadsfrist:

10. september 2014.

Send søknad og mer informasjon:

www.neitileu.no/stipend

Kritisk til artikkel: – Overskriften og de uthevede sitatene gir inntrykk av at vi studenter er potensielle terrorister, skriver student Elina Melteig.

ARKIVFOTO: HANS DALANE-HVAL

Å koble noen til terrorisme er svært alvorlig og belastende

Pressekritikk

Innlegget er skrevet av **Elina Melteig**, på vegne av iGEM-laget, iGEM-veileder Paul Grini og Sissel Rogne i Bioteknologirådet.

I **forrige utgave** av Universitas ble det skrevet en artikkel med overskriften «Frykter ny bioterror-trussel». Da vi ble intervjuet trodde vi at artikkelen skulle handle om prosjektet vårt og iGEM, en internasjonal konkurranse i syntetisk biologi. Sissel Rogne ble intervjuet fordi hun hadde tatt initiativ til å få en av gründerne av konkurransen, Drew Endy, til Norge for å øke interessen om konkurransen og syntetisk biologi generelt sett.

Overskriften og de uthevede sitatene gir inntrykk av at vi studenter er potensielle terrorister, og at terroristene er spesielt knyttet til syntetisk biologi. Dette er en alvorlig anklage, særlig når Universitas kobler overskriften med både navn og bilde av deltagerne i iGEM. Dette kan få personlige og karrieremessige konsekvenser.

Faget og konkurransen iGEM har trygge og definerte rammer, med oppfølging fra fagmiljøet. Dette påpekes i artikkelen, og det er derfor uforståelig for oss at innholdet i artikkelen blir «bioterror». Denne typen journalistikk skaper mistillit spesielt til bioteknologi og iGEM uten at det er grunnlag for det. Universitas bør være sitt samfunnsansvar bevisst. Journalistikk handler ikke bare om å avdekke feil og å kritisere, men også om å opplyse. Her gjør ikke Universitas noen av delene.

Vi mener at Universitas har brutt følgende punkter

på Vær varsom-plakaten:

Punkt 3.3 slår fast at premissene for intervjuet skal være klare. Det var de ikke i dette tilfellet, ettersom vi hadde avtalt å snakke om konkurransen og prosjektet vårt. I stedet skrev journalisten en sak om bioterrorisme som på ingen måte har noe med verken oss eller iGEM å gjøre. Sammenblanding av bioterror og intervjuet om iGEM får det til å se ut som om det er bioteknologi-studentene, som skal fryktes og at vi kan være potensielle terrorister. Vi ville aldri ha stilt opp på intervjuet dersom vi hadde visst på forhånd at vi skulle fremstilles slik.

Det kom ikke fram av sitatsjekken at sitatene skulle brukes i en annen kontekst enn avtalt. For øvrig inneholdt sitatsjekken andre sitater enn de som faktisk ble brukt.

I punkt 3.7 står det at det er meningsinnholdet som skal viderefremmes. Vårt budskap har hele veien vært at iGEM foregår innen trygge rammer, hvor det faktisk er usedvanlig god kontroll og åpenhet, og hvor det overhodet ikke er rom for terrorisme. iGEM-deltagere er i så måte et usedvanlig dårlig eksempel om man ønsker en diskusjon om bioterror.

I punkt 4.4 står det at overskrifter ikke skal gå lenger enn det er dekning for i stoffet. Det er lite sannsynlig at terror kan komme fra studenter eller forskningsmiljøet, ettersom det er strenge retningslinjer for sikkerhet og

etikk. Hvis Universitas hadde lest sin egen sak, hadde de sett at meningsinnholdet er noe helt annet enn overskriften.

Videre reagerte vi sterkt på bildebruken. Tre av studentene er gjenkjennelige og våre navn er oppgitt i bildeteksten. Vi assosieres dermed med «bioterror-trusselen». Dette et brudd på Vær varsom-plakatens punkt

4.10 hvor det står at bilder ikke skal brukes i en annen sammenheng enn de er tatt i. Når bildet er tatt i iGEM-sammenheng kan de ikke brukes i en sak om terror.

Videre er terrorisme i aller høyeste grad en straffbar handling. I punkt 4.7 står det at man skal være forsiktig med bruk av bilder og navn i saker som angår straffbare handlinger. At

vi omtales slik kan få uheldige konsekvenser for oss, for ikke å snakke om det følelsesmessige ubehaget. Punkt 4.12 understreker at det skal vises samme aktsomhet for bilder som for tekst. Her er det ikke vist aktsomhet for noen av Til sist står det i punkt 4.13 at feilaktige opplysninger skal rettes og beklages. Vi mener at «feilaktige opplysninger» inkluderer misvisende overskrifter, villedende intervju-premisser og misbruk av sitater og bilder. Vi forventer en oppklarende sak om konkurransen iGEM og prosjektet vårt.

Artikkelen vil bli klaget inn til PFU (Pressens Faglige Utvalg).

kulturredaktør: **Eirik Billingsø Elvevold**
e.b.elvevold@universitas.no 480 98 064
reportasjeredaktør: **Vilde Sagstad Imeland**
vildesi@universitas.no 993 51 017

KULTUR

Universitas presiserer

Flere kilder i artikkelen «Frykter ny bioterror-trussel» har reagert på Universitas' fremstilling av saken. De mener at forskningsprosjektet International Genetically Engineered Machine (iGEM) sammenblandes med bioterrorisme. Universitas presiserer at ingen av de involverte parter i saken har noe med terrorisme å gjøre.

Fysisk forbanna

ANSIKTSGJENKJENNING:

Forskere fra USA og Australia har identifisert de funksjonelle fordelene ved å se sint ut, melder Science Daily.

Et sint menneskeansikt ser likt ut på tvers av kulturer, og selv blinde barn gjør den samme ansiktsgrimassen når de blir forbanna – uten å ha sett den med egne øyne. Forskere har nå funnet ut at grimasen er kroppens forsøk på å demonstrere maksimal fysisk styrke. Når kroppen utnytter sju spesielle muskelgrupper samtidig,

kjenner vi igjen et sint fjes.

Den mest gjenkjennelige funksjonen er senkede øyenbryn. Når forskerne datamanipulerte hevede eller senkede øyenbryn på et normalt portrett, svarte testpersonene at personen med senkede bryn så fysisk sterkest ut. Det samme gjaldet for andre klassiske funksjoner som hevede kinnbein og tynne lepper.

– Vår tidligere forskning viser at mennesker er eksepsjonelt gode til å vurdere andres evne til å slåss kun ved å se på ansikt, uttalte forsker Aaron Sell ved Griffith University i Australia.

Derfor kom dyrene på land

FISKEFERDEN: En kanadisk forskerduo kan ha funnet svaret på hvordan tidlige dyr forlot havet. Ved å studere den afrikanske arten *bichir*, fant forskerne tegn på at fisk kan tilpasse skjelletet når den blir tvunget til å leve på land, melder American Association for the Advancement of Science (AAAS).

Fiskearten *bichir* ble valgt fordi den har en lang kropp, kan puste oksygen og normalt bruker finnen sin til å kravle seg langs bakken mellom vannhull. Etter å ha kjøpt fiskene på en dyrebutikk, lot forskerne noen leve i vann og andre leve på land i åtte måneder. Deretter sammenlignet de skjelletter samt svømme- og gåferdigheter.

FOTO: STEVEN G. JOHNSON / WIKI COMMONS

Ved endt periode var landfiskene bedre til å gå enn sine våte venner. Den forbedrede rusleevnen skyldtes blant annet en nyutviklet evne til å bevege hodet mer fleksibelt enn vanlig.

Ukas dikt

Med et tint hjerte i vinterland

av **Lars-Fredrik Aronsen**

På tynn is.
Nesten på dypt vann.
Keitete føtter mot knirkete bakke.
Kortpustet.
Smått forlegen i nedarvet vinterjakke.
Sittende på en grønn strøkasse.
Utålmodig hjerte.
Hult trommende bak en blek brystkasse.
Varme puster mot kald luft.
Smil mot motsmil.
Følelser som fjerner enhver fornuft.
To par frosne jerntepper.
Blindt initiativ.
Et første kyss med tre sprukne lepper.

MIN STUDIETID

teks Pål Sindre Brunstad
foto Birte Nystad Magnussen

HVEM:	Aslak Sira Myhre
STUDERTE:	Mellomfag i historie og grunnfag i sosialantropologi ved Universitetet i Bergen (UiB)
NÅR:	1992–1996
AKTUELL MED:	Ny direktør for Nasjonalbiblioteket

Okkupasjon og administrasjon

– Folk var ikke dummere før. Heller enn å forstå fortiden, hoverer vi og moraliserer vi over den. Dette er «historisk rasisme».

Kontorpulten rommer en myriade av bøker, brosjyrer og papirer. Et par slitne Converse-sko ligger henslengt på gulvet. Når Aslak Sira Myhre – avtroppende sjef for Litteraturhuset, og ny direktør for Nasjonalbiblioteket – møter Universitas, kaster han seg raskt inn i et lidenskapelig resonnement om historiefagets viktighet.

– Historie er et helt grunnleggende fag. Dessverre er det mindre prioritert i dag enn det burde vært. Om du ikke kan forstå historien på dens egne premisser, er du også ute av stand til å forstå eller kritisere din egen samtid. Vi ser ut til å tro at vi i kraft av Internett er de første menneskene som forholder oss til hva som skjer ute i verden. Men allerede i middelalderen, i vikingtiden – til og med i bronsealderen – forholdt man seg i Norge aktivt til politikk, økonomi, teknologi og kultur både fra resten av Europa og fra andre kontinenter. Siste nytt fra Roma kom senere, men likefullt så fort som mulig – akkurat som i dag, forteller han engasjert, mens han vipper frem og tilbake i kontorstolen. Der Myhres sterke historieinteres-

se påvirket valg av studier, var valget av studiested mer tilfeldig.

– Et par kompisser fra Stavanger endte opp i Bergen. Så fulgte jeg og flere til etter. Snart var hele gjengen samlet.

– UiB var en god plass å studere. Universitetet er en integrert del av Bergen sentrum – i mye

«Er man avskåret fra historien, får man en grunn forståelse av seg selv.»

større grad enn Universitetet i Oslo. Veien til politikk og kulturliv er kort for bergensstudenter, sier han.

Selv markerte Myhre seg sterkt i politikken i studietiden. Han var blant annet leder for Ungdom mot EU i Hordaland, medlem av Det Akademiske Kollegium i Bergen, og medgrunnlegger av den venstreradikale studentorganisasjonen «Rosso». I tillegg organiserte og deltok han i «miljøokkupasjoner» i Bergen, og ble gjentatte ganger arrestert. Året etter studiene ble han valgt til partileder i Rød Valgallianse (nå Rødt).

– Hvordan var du som student?

– Det ble mye intens lesing før eksamen, vedgår Myhre.

– Vi hadde ingen obligatorisk undervisning, så jeg gikk på de forelesningene jeg syntes var interessante. Studielånet brukte jeg på å drive med politikk – om sommeren vasket jeg gulv for å betale ned forbrukslånene jeg desperat trengte før semesterslutt, fortsetter han og smiler.

– Ellers drakk jeg mye øl, og røykte mye. Og pratet jævlig masse.

– Angrer du på noen av valgene du tok?

– Nei, svarer Myhre kontant.

– **Mellomfagsoppgaven** min omhandlet Trotskij, Lenin og Stalin. Jeg var på nippet til å skrive hovedfagsoppgave om russisk statsøkonomi, noe jeg vet jeg ville likt å gjøre. Men jeg er fornøyd med at ting gikk som de gikk, sier han.

– Jeg ville kanskje ikke tatt sosialantropologi igjen. Det var mye tull.

Myhre oppfordrer dagens studenter til å yte motstand og være kritiske til det de lærer.

– Som en som ansetter folk kan jeg si dette: Jeg er ikke så veldig interessert i hvilke karakterer du har. Det jeg lurar på er hva har du gjort?

p.s.brunstad@universitas.no

Fest: Kaija Marie Bjelland begynte tidlig å undervise medstudenter på jusstudiet ved Universitetet i Oslo. Det har resultert i læreboka Robins guide til Obligasjonsretten. Her fra fredagens boklansering. Til høyre står Karianne Kybo Nesland.

Juss til massene

Den unge jusstudenten Kaija Marie Bjelland debuterer som lærebokforfatter. Nå vil hun hjelpe studentene med Paint og «Carmen fra Tønsberg».

Juss

tekst Vilde Sagstad Imeland
foto Birte Nystad Magnussen

Det er fredag kveld i Oscars gate. Fra en av de mange villaene høres en bølge av latter. Den stammer fra omlag hundre jusstudenter som har stimlet sammen på lanseringsfest i dagligstuen. Selv om de fornemme Frogner-omgivelsene vitner om akademiske tungvektene, er det 24 år gamle jusstudent Kaija Marie Bjelland fra Grimstad som er kveldens midtpunkt. Hun holder nå på med å takke alle som har bidratt til den nye læreboken hennes *Robins guide til obligasjonsretten*. Tittelen er inspirert av en venn i forsamlingen.

Bibel som bomber

– Robin hadde faktisk ikke lest noe som helst i obligasjonsrett, og ville utsette eksamen, forteller Bjelland. Hun laget derfor et

undervisningsopplegg til kameraten, Robin Dominik Havre. Det resulterte i toppkarakter på eksamen.

Ved å undervise medstudenten, oppdaget Bjelland et pedagogisk tomrom i pensumlitteraturen på emnet obligasjonsrett.

– Professor Viggo Hagstrøms bok er kjent som «bibelen» for tredjeåringene på jussen. Men problemet med bibelen er at den har liten skrift og mye tekst, sier Bjelland.

Paint, men ikke Peder

Bjelland, som går fjerde året på master i rettsvitenskap, mener styrken i boken hennes ligger nettopp i det at hun ikke er professor.

– Jeg har ikke forsket, og har ingen som helst ambisjon om å påvirke rettsstilstanden i Norge med denne boka. Jeg vil bare formidle det helt grunnleggende.

Bjelland sier hun med boka, som gis ut på Gyldendal forlag,

har laget en sammenfatning av det viktigste man trenger å kunne for å gå opp til eksamen i obligasjonsrett-faget. I tillegg har hun tegnet illustrerende eksempler i windows-programmet «Paint».

– Det er selvfølgelig litt fjasete, men jeg tror fjas og tøys kan være pedagogisk. Det samme gjelder for mange av eksemplene i boka. Jeg bruker «Carmen fra Tønsberg» i stedet for «Peder Ås», som er juss-klassikeren. Da fester stoffet seg bedre.

Kvalitetssikret

– Det ikke er daglig kost at en student gir ut lærebok, sier Ida Kyhring. Hun jobber i Gyldendal og er redaktør for Bjellands bok. Hun sier hun raskt skjønnte at Bjelland var spesiell.

– Kaja var allerede veldig godt i gang med boken da hun tok kontakt. Hele manuset hennes har vært ute til fagfelleevaluering, og er kvalitetskontrollert av folk med bakgrunn fra Universitetet i Oslo.

Applaus med forbehold

Lasse Simonsen er professor ved Institutt for privatrett. Han kjenner ikke til Bjellands bok, men stiller seg i utgangspunktet positiv til bokprosjektet.

– Alt som kan bidra til å levedegjøre jussen er bra. Det forutsetter selvfølgelig en viss kvalitet, men boken vil uansett tape interesse hvis den ikke er bra nok.

Simonsen mener jusstudentene ellers har en del å gå på når det gjelder formidling.

– At studenter engasjerer seg i formidling er ikke annet enn kjempebra.

Mulig motstand

Selv om Bjelland ikke har møtt noen direkte motstand i forbindelse med utgivelsen av boka, skjønner hun at enkelte kan være skeptiske til prosjektet hennes.

– Boka er folkelig, og sånn sett en kontrast til den opphøyde og elitistiske kulturen som i hvert fall i gamle dager var veldig typisk for jussen. Den er ikke et særlig akademisk verk, og potensielle skeptikere kan nok innvende at de svakeste blir flinkere mens de flinkere blir dårligere av å lese den. Jeg mener selv at alle kan ha godt av å lese den, sammen med annen pensumlitteratur.

App-suksess

I løpet av de tre første årene på jusstudiet er det ikke utenkelig at Kaija Marie Bjelland har bidratt mer til jusstudenters læring enn en hvilken som helst professor

«Boka er folkelig, og sånn sett en kontrast til den opphøyde og elitistiske kulturen som i hvert fall i gamle dager var veldig typisk for jussen»

Kaija Marie Bjelland

i faget. I tillegg til boka har hun vunnet to prosedyrekonkurranser, som er «liksom-rettsaker». Hun har i tillegg laget en doms-guide-app, også den sammen med kameraten Robin Dominik Havre. Sistnevnte har vært en braksuksess. Appen har i dag over 5000 brukere, mens det bare er 4000 studenter den er relevant for.

– Det vil si at den dekker hundre prosent av markedet og kanskje til og med brukes av praktiserende jurister og advokater, sier Bjelland som nå har utvidet appen til å gjelde for alle fag på alle landets jussutdanninger.

vildesi@universitas.no

MAGASINET

MELLOM FAG

DOKUMENTAREN **BABYBOKSEN**
PORTRETTET **GERD KRISTIANSEN**
ESSAYET **GENMODIFISERT MAT**
BOKHYLLA **TORBJØRN RØE ISAKSEN**

BARN PÅ BOKS

NÅR OPPDRAGELSE SKAPER RAMASKRIK

I SKJØNN FORENING

HUN TILSTÅR GJERNE AT HUN ER AVHENGIG AV TOBAKK OG LER AV TRENINGSHYSTERIET. LO-LEDER GERD KRISTIANSSEN BALANSERER MELLOM Å VÆRE FLINK PIKE OG FANDENIVOLDSK.

Veint litt, æ ska bare ta ut snusen.» En stødige dame med kortklipt hår snur på hælen idet hun skal til å sette seg i den grønne sofagruppen som tar opp halvparten av kontoret hennes, og spytter mot søppelbøtta. Latteren sitter løst. Det at Norges kan-skje mektigste skikkelse snuser, burde ikke være en overraskelse for dem som har fulgt med. I løpet av sitt første år som Landsorganisasjonens leder har Gerd Kristiansen blitt stemplet som løsmunnet i flere aviser. Utspill som at røyking er greit og at treningshysteriet har gått for langt går ikke unotert hen når man er leder for godt og vel 900 000 organiserte arbeidere.

– Jeg har aldri vært redd for å dumme meg ut. Jeg frykter ikke autoriteter og er ikke redd for å si meningene mine. Det er nok grunnen til at jeg sitter her i dag.

Kristiansen plasserer seg tilbakelemt i en grønn stol, og smiler lurt til presseansvarlig som innkvarterer seg ved siden av henne. Etter utspillene sluttet hun like greit å røyke, men fant fram snusboksen i stedet.

LO-lederen sitter sjeldent på sidelinja i den offentlige debatten. Denne gangen har hun kastet seg inn i diskusjonen med arbeidsminister Robert Eriksson om endringer i arbeidsmiljøloven. Han har bedt LO kutte faset, Kristiansen har erklært krig.

– Økt adgang til midlertidig ansettelse avler mer midlertidig ansettelse. Det er studentene som må ta konsekvensene av dette og slite med å finne seg fast stilling. Det er viktig at studentorganisasjonene engasjerer seg i dette, sier Kristiansen og setter øynene i Universitas.

Det er tidligere erfaringer som får Kristiansen til å stå på barrikadene for hennes viktigste kampsaker som LO-leder: å få flere kvinner i arbeid, og flere ut i heltidsstillinger. Hun ble alenemor som 17-åring, utdannet seg som hjelpepleier og har selv opplevd å måtte jakte på jobbvakter for å kunne betale regningene. Også i fiskenæringen.

– Jeg hadde en kjæreste som drev med loddefiske i Lofoten, så jeg bestemte meg for å bli med. Jeg dro flere uker på havet, sammen med sju andre menn. Det var et røft miljø, men jeg har nok blitt mer hardhuda av det, sier Kristiansen og retter seg opp i stolen. Hun vifter bort det faktum at båten deres

sank en gang, som om det var en bagatell.

Utdanningspolitikk derimot, vil hun gjerne prate om.

– Det kan bli et problem i fremtida om guttene fortsetter å sakke akterut i høyere utdanning. Det er ikke tvil om at en arbeidsplass, uansett hva slags arbeid det er, klarer seg best med lik kjønnsfordeling blant de ansatte.

Kristiansen er usikker på om den såkalte mastersyken eksisterer, men hun understreker at vi må heve statusen på snekkerfag og helsefagene, slik at flere unge søker seg til slike studieretninger.

– Jeg tror ikke på at alle mennesker har forutsetning for å ta høyere utdanning. Et samfunn utelukkende bestående av folk med doktorgrader hadde ikke gått an.

Kristiansen mener velferdssamfunnet har ført med seg en misforståelse om at det ikke er fint nok å utdanne seg til yrkesfagene. Hun mener Norge ikke bare kan hvile seg på arbeidsinnvandring framover, og at vi må legge en slik tankegang fra oss.

Selv om stadig flere politikere kan skilte med en mastergrad føler hun seg ikke underlegen.

– De som har praktisk arbeidserfaring har veldig mye å bidra med inn i samfunnsdebatten. Jeg synes det er synd at man bare har folk med høy utdanning i politikken nå for tiden.

Presseansvarlig ler og skifter stilling i stolen sin.

– Jeg føler meg ikke akkurat som sjefen din selv om jeg har mastergrad, sier han.

Svaret som følger, er kontant:

– Nei, du må bare prøve!

Alle skal ha sin bit av Gerd Kristiansen og dagene hennes er hektiske. I løpet av tiden Universitas okkuperer kontoret til LOs leder ringer både TV2 og NRK for en kommentar angående arbeidsmiljølov-endringen og om noen rumenere som tjener under åtte kroner timen. LOs administrasjonskonferanse står for dør og straks bærer det av gårde til Statsministerens kontor.

På vei ut av Landsorganisasjonens lokaler forteller presseansvarlig at det ikke er uvanlig å høre Kristiansen utbryte ting som «Helvete, nå er det for mye som står på!» Heldigvis er ikke snusen langt unna.

I taxien på vei til møtet med statsministeren har Kristiansens raske replikker sakkett

► **BAK GERDINA:** LO-leder Gerd Kristiansen ser på seg selv som en flink pike, og er veldig opptatt av å gjøre en god jobb. Heldigvis er hun ikke redd for å trå feil en gang i blant. – Jeg holder Gro H. Brundtland svært høyt, hun er et av mine store forbilder.

”Ordene faller hardt innimellom, og hvis jeg skal ta det innover meg personlig, så tror jeg ikke man hadde holdt lenge i en slik lederstilling

akterut. LOs sjefsøkonom, Stein Regård, er med og skal bistå henne i å fremme forslag til tiltak mot sosial dumping, og med argumentasjon mot endring av arbeidsmiljøloven.

Kristiansen er bekymret for at en eventuell endring i arbeidsmiljøloven vil svekke likestillingen.

– Før flere damer kan sikres retten til heltidsjobb og fast ansettelse, er det umulig å få til likestilling her i landet.

LO har prøvd å gjøre noe med likestillingen gjennom å fjerne kontantstøtteordningen, slik at færre mødre var hjemmeværende, gjennom pappapermisjonen og ved barnehageløft. Kristiansen er hellig overbevist om at de må bruke pisk for å få saker gjennom.

– Det som er i ferd med å skje nå er at det tradisjonelle trepartssamarbeidet som vi har hatt i Norge faller sammen. Det er utrolig dumt, fordi det har holdt antallet streiker så lavt i Norge. Regjeringen må skjønne at den er avhengig av fagforbundene.

Hun har besøkt Statsministerens kontor

tre ganger så langt etter regjeringsskiftet. Langt færre ganger enn da Jens tronet, kan Kristiansen fortelle.

– Jeg har invitert meg selv alle gangene. Erna er en fornuftig dame, men det går trått å få til noe.

Inne i resepsjonen blir det en del venting før vi slipper inn gjennom kroppsscannere og forbi skulende sikkerhetsvakter. Gerd Kristiansen sitter helt ytterst på kanten av den røde sofaen, småprater litt med Regård, men henfaller raskt til betenkt stillhet.

– Denne sofaen er det vel neppe Erna som har kjøpt inn, sier Kristiansen tørt og skifter sittestilling.

Etter hvert blir vi kalt inn til statsministerens møterom. Oppskåret frukt, brus og rykende kaffe på kanne står klart. Vi blir alle bedt om å stå oppreist rundt bordet før Erna Solberg kommer hastende inn. Statsministeren har tonet ned den demonstrative

blåfargen og kledd seg i lilla for anledningen. Norges mektigste damer tar hverandre høflig i hånden, men stopper ved det. Ingen klemmer eller hjertelige hilsener blir utvekslet. Gjestene blir bedt om å sette seg.

– Skal det være litt kaffe? byr Solberg i det Universitas' utsendte må forlate rommet. Selv om Gerd Kristiansen innskyter at det er viktig at studentmediene får innsyn i politikerlivet, får vi likevel ikke lov til å overvære møtet.

Ute på gangen betror presseansvarlig at han ikke er særlig bekymret for verken et negativt utfall eller høylytt banning rundt møtebordet.

– Herre pipe, hun er en drøm som sjef. Hun vil nok aldri bli den flinkeste TV-debattanten, men hun er utrolig jordnær og god til å bære frem sakene våre.

Før møtet med statsministeren antyder Gerd Kristiansen at den vanskeligste oppgaven med å være LO-leder ikke er å få gjennom

GERD KRISTIANSEN

- Født 1. august 1955 i Harstad
- Ble valgt til leder av Landsorganisasjonen i Norge (LO) i 2013, etter Roar Flaathen.
- Utdannet hjelpepleier og har sjefskurs fra Forsvarets Høyskole. Var i flere år leder av Landsrådet for Heimevernet.
- Kristiansen var en erfaren fagforeningsleder på lokalt og regionalt plan, og var nestleder i LO før ledervetet.

kampsakene, men å samle alle forbundene og få de 900 000 medlemmene til å gå i takt.

På LOs administrasjonskonferanse bare dager etter er det ingenting som tyder på det.

Deltakerne som har samlet seg i Folkets hus' storsal er tidlig på, og har startet dagen med en paneldebatt. Siste spørsmål til paneldeltakerne er hvilket pålegg som er deres favoritt. Kristiansen svarer Hapå, til stor latter fra den fullsatte salen. Riktig svar skulle imidlertid være lønnpålegg, ifølge ordstyrer.

– Her kjører vi en god blanding av fleip og fakta, ler Kristiansen i det hun lett til beins kommer ned fra scenen. Hun har fått besøk av Karl-Petter Thorwaldsson, den svenske LO-sjefen, og må haste ut for å ta imot ham.

Møtet mellom landsorganisasjonenes ledere er lattermildt og hjertelig. De klemmer og ler, og Jonas Gahr Støres ferskeste bok blir gitt i velkomstgave.

– Vi har jo snart valg i Sverige, og det er stor fare for at vi havner i samme kin- ►►

1 **Best på fest:** Gerd Kristiansen har et vennskapelig samarbeid med den svenske LO-lederen, Karl-Petter Thorwaldsson. – Skal jeg fortelle om den gangen du danset i ballettkjole, Gerd? spøker Thorwaldsson på vei inn Folkets hus.

2 **Snusfornuftig:** Gerd Kristiansen er ikke redd for å gjøre litt ut av seg og snakke høyt i den offentlige debatten. Likevel henfaller hun raskt til betenkt stillhet rett før hun skal møte statsministeren.

3 **En kaffe med Erna:** Selv om ikke besøkene til Statsministerens kontor er like hyppige nå som under Jens Stoltenberg, er likevel møtene med Erna Solberg, som byr på kaffe, en viktig del av lederjobben til Kristiansen. – Erna er en fornuftig dame, men det går trått å få til noe.

kige blåblå situasjon som dere i Norge, sier Thorwaldsson og dulter sin kollega lett i skuldra.

På vei inn igjen tar de seg hver sin mango-smoothie og finner plassene i salen. Thorwaldsson skal prate for forsamlingen, og er kjent for å være både humoristisk og veltalende i slike sammenhenger. Men før sin innsats på scenen tar han seg likevel tid til å svare på Universitas' spørsmål om sin kollega.

– Gerd er en veldig direkte og tydelig person. Vi har et godt nordisk samarbeid med henne.

– Hvordan er hun når kameraene er skrudd av, da?

– Vi har reist en del sammen på diverse arrangementer, så jeg kunne kanskje sagt litt om syn-

” Jeg synes det er synd at man bare har folk med høy utdanning i politikken nå for tiden.

gingen hennes. Eller dansingen. Eller kanskje den der ballettkjolen, hva tror du om det, Gerd?

Thorwaldsson blunker lurt til Kristiansen som ler høyt. Men så er det tid for tale, og mer rekker ikke svensken å avsløre.

Etter konferansen er det nye møter på agendaen og flere aviser er interesserte i Kristiansens synspunkter på arbeidsmiljøloven. Tross tidligere kritikk i mediene frykter hun likevel sin egen 60-årsdag mer enn å møte opp foran nye pressekorps.

– Jeg er nok en flink pike. Jeg er alltid opp-tatt av å gjøre en god jobb og av at LO gjør en bra innsats, sier Kristiansen uten å vike blikket. I veska har hun imidlertid valgt å be-

holde snusboksen i stedet for medlemskort til et treningssenter. At folk kritiserer henne for det har hun ingen problemer med.

– Jeg lar meg aldri såre eller fornærme av noe som helst. Ordene faller hardt innimellom, og hvis jeg skal ta det innover meg personlig, så tror jeg ikke jeg hadde holdt lenge i en slik lederstilling.

t.s.elnan@universitas.no

tekst
**THEA S.
ELNAN**

foto
**MATTHIS K.
SOLHEIM**

BOKBADEREN

KUNNSKAPSMINISTER TORBJØRN RØE ISAKSEN TAR GJERNE ET DYPDYKK NED I GAMLE KLASSIKERE. PÅ VENNETUR TIL ITALIA SITTER HAN HELLER UNDER ET TRE OG LESER ENN Å BADE MED DE ANDRE.

tekst **CHRISTOFFER GUNDERSEN** foto **ADRIAN NIELSEN**

TORBJØRN RØE ISAKSEN (36)

- Har vært kunnskapsminister i Erna Solbergs regjering siden 2013
- Har mastergrad i statsvitenskap ved Universitetet i Oslo fra 2008
- Var leder av Unge høyre fra 2004 til 2008
- Har tidligere jobbet om journalist og vært redaktør i Tidsskriftet Minerva

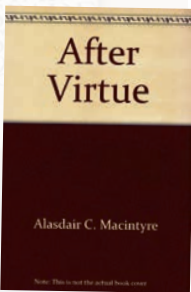

Finn Alnæs Koloss (1963)

Jeg fikk boken til bursdagen min av en kamerat som jeg faktisk kjenner fra Blindern, og det stod at dette var en «urnorsk» roman. Brage Bragessons saga er nettopp det, særlig fordi naturkreftene – både i og utenfor mennesket – spiller en så stor rolle. Den ytre handlingen er i og for seg dramatisk, men det er den indre handlingen i hovedpersonen, som igjen speiles i de voldsomme naturskildringene, som gjorde størst inntrykk. Dette er en av mine favorittromaner.

Alasdair MacIntyre After Virtue (1981)

Da jeg leste denne var jeg og noen venner i Italia, hvor vi hadde spleiset på et feriehus. De andre var på stranden og badet mens jeg satt under et stort tre og leste og drakk hvitvin. MacIntyre kalles ofte kom-munitarist. Han var en av flere tenkere som gjorde at jeg vendte meg mer og mer mot konservativt tanke-gods, og bort fra det rent liberalistiske. Boken starter med et oppgjør med relativismen og har vel egentlig som sin fremste misjon å gjenreise et dydsi-deal etter mønster fra Aristoteles.

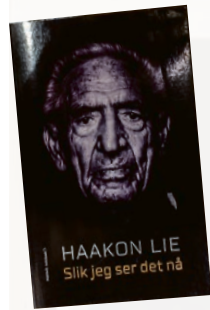

Aldous Huxley Brave New World (1932)

Hva dystopier angår er dette en av de beste. Historien om et fremtidssamfunn hvor menneskene er lykkelige, alt er velpolert og rent, og ingen sorg og sykdom eksisterer – men heller ingen lidenskap, ingen kunst og ingen skjønnhet. Den gjorde voldsomt inntrykk på meg i tenårene, langt mer enn George Orwells mer kjente 1984. En av dialogene, mellom diktatoren Mustapha Mond og en villmann fra utenfor gjerdet, oppsummerer verdien av lidelse. Den er, enkelt sagt, at uten lidelse er friheten umulig. Ganske gammeltestamentlig, egentlig.

Jorge Luis Borges Samlede fiksjoner (1962)

Den blinde bibliotekaren Borges i Buenos Aires er en av gudfedrene til latinamerikanske forfattere som Mario Vargas Llosa og Gabriel Garcia Marquez. Han skriver først og fremst noveller, og de er så merkelige og mystiske at man nesten må klype seg i armen. Jeg har aldri, verken før eller siden, lest noe lignende. Borges er jo politisk liberal, og det er merkelig hvor stor vekt det politiske tillegges for mange forfattere på venstresiden, mens man nærmest ser bort fra det for kunstnere med andre synspunkter.

Haakon Lie Slik jeg ser det nå (1975)

Dette er trolig den beste politiske selvbiografien på norsk. Haakon Lie legemeliggjorde arbeiderbevegelsen og dermed en viktig del av norsk, moderne historie. Han var dessuten et organisatorisk og politisk geni – og en tøff jækkel. Av ham lærte jeg at Arbeiderpartiet alltid måtte gå til valg på en stor velferdsreform hver eneste gang. Og så var jo Haakon Lie fremst i kampen mot kommunismen, så langt fremme at han lenge var positiv til USAs krigføring i Vietnam.

David Halberstam The Best and the Brightest (1972)

Boken om Kennedy-administrasjonen og deres vei inn i Vietnam handler om hvordan J. F. Kennedy samlet de aller smarteste menneskene rundt seg og likevel klarte å havne i de asiatiske hengemyrene. Den lærte meg at selv de mest intelligente og dannede mennesker kan begå fatale feil. Ellers kan jeg også anbefale Kennedys bok *Profiles in Courage* som handler om politikere han beundrer. Den ble egentlig skrevet av hans norskættede taleskriver, Ted Sorensen.

GENMODIFISERT MAT HAR ET UPRØVD POTENSIALE SOM ENTEN KAN REDDE VERDEN ELLER ØDELEGGE DITT DNA. HVORFOR VET VI FORTSATT SÅ LITE OM KONSEKVENSENE?

GENETISK DILEMMA

Det rumler i magen ved siden av meg på lesesalen. To minutter etter har innehaveren av rabalderet skaffet seg en lunsjvante og forflyttet sulten sin til SiO-kantina. For mange rundt om i verden er det ikke like lett å stilne buldringen fra en tom magesekk. I noen deler av verden eser den seg heller opp i sinne og frustrasjon over mangelen på daglig brød.

I vår del av verden besitter vi ikke bare nok fôr til å brødfø alle overvektige mennesker, vi har også ressurser til å redde titusener fra å dø av sult ved å manipulere genene til landbruksprodukter slik at de holder lenger, og blir større. Forkjempere for bruk av mer genmodifisert mat mener teknologien kan redde verden fra sult og være et mer miljøvennlig alternativ til dagens jordbruk. Selv om klimaet endrer seg og stadig flere mennesker befolker jorda, er tanken at matrasjonene uansett vil kunne holde mål.

Likevel er mange skeptiske. Hittil har ingen genmodifiserte produkter blitt godkjent som matvarer i Norge. Både Bioteknologirådet, Miljø- og Helsedepartementet er tydelige på at genmodifiserte produkter er noe vi har for lite kjennskap til.

En ny frihandelsavtale mellom EU og USA står nå på trappene, og motstandere av genmodifisert mat roper varsko. I motsetning til mange land i Europa er genmodifisert mat lovlig å produsere i USA. Dette virker kanskje ikke så skremmende når svært få forskningsresultater per i dag viser at genmodifisert mat kan være skadelig for mennesker. Dette vil si at noe som både er potensielt skummelt, men også potensielt klimareddende, kan havne i din magesekk, delvis grunnet internasjonal storpolitikk. Hvorfor er det fortsatt så stor usikkerhet rundt genmanipulerte produkter? Hvorfor vet vi fortsatt så lite?

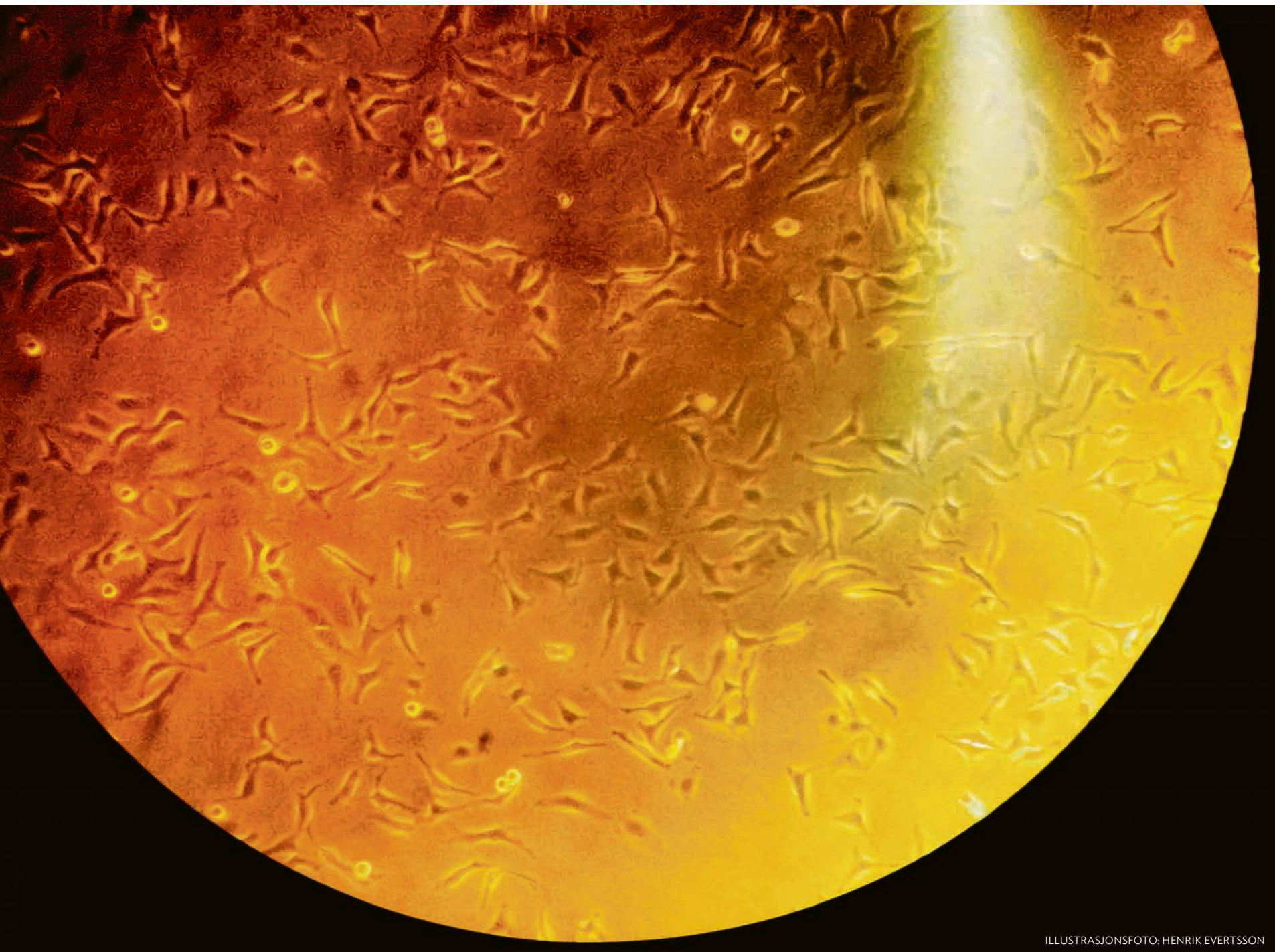
Det vi vet helt sikkert er at genmodifiserte

organismer (GMO) er planter og vekster som har fått endret sitt arvestoff ved hjelp av genteknologi. Ved å benytte genteknologi kan forskere kombinere DNA fra ulike individer og arter. Man skiller mellom tre typer hovedområder for GMO: Medisin, landbruk og industri. Det kommersielle selskapet Monsanto var de første som klarte å modifisere planteceller i 1982. Monsanto startet dyrkingsforsøk i 1987, og i 1991 kom det første produktet på markedet, en type sprøytemiddelresistent soyabønne.

Monsanto er i dag et av fire store selskaper som styrer nesten all produksjon og salg av genmanipulerte såfrø i USA. Verden over har bønder demonstrert mot Monsanto fordi de føler seg utnyttet. Ikke bare blir bønder tvunget til å kjøpe én form for sprøytemiddel fordi det er den eneste som passer såfrøet, de blir også saksøkt om produktene ved et uhell skulle spre seg og vokse opp på deres åkre, ifølge Bistandsaktuell.

tekst
MARI
MJAALAND

ILLUSTRASJONSFOTO: HENRIK EVERTSSON

De store selskapene som produserer genmodifisert mat sier de støtter seg på et vell av forskningsrapporter som enda ikke har funnet negative effekter av genmodifiserte planter. De understreker muligheten for å dyrke planter med høyere næringsinnhold, som vil være viktig i kampen mot under- og feilernæring.

På Veterinærinstituttets hjemmesider kan man lese at det foreløpig ikke er dokumentert overføringer av gener fra mat til dyr- og menneskers arvestoff. Å redde en sulten verden og å spare miljøet for forgiftning, er ikke det gode verdier vi bør strebe etter?

– Skal du bygge noe, starter du ikke med å kaste den elektriske drillen ut av verktøykassen før du planlegger arbeidet. I noen tilfeller kan genmodifisering kanskje være et helt nødvendig verktøy for å få den beste løsningen, sier forsker Arne Holst-Jensen fra Veterinærinstituttet. Han mener det er synd at det ikke forskes mer på genmanipulert mat i Norge.

Norge var tidlig ute med lovgivning mot GMO. Genteknologiloven som kom i 1993 satte krav om bærekraftig utvikling og etiske forhold som vurderingskriterier i lovverket.

– Det mest bekymringsverdige er at mesteparten av forskningen som gjøres på genmodifiserte planter i dag er finansiert av næringen selv, kan Thomas Bøhn fra GenØk, senter for biosikkerhet, fortelle.

Alle genmodifiserte produkter for kommersiell bruk i dag eies av rettighetshavere, som alle er store internasjonale selskaper. Det er

altså enda mer stormaktspolitikk med i bildet.

Så strenge er forholdene rundt såfrøene til Monsanto, forteller Thomas Bøhn, at bønder må godta en lisens som sier at produktet ikke skal brukes til forskning. Bryter de dette kan de bli saksøkt, noe det finnes flere reelle eksempler på i USA. Patentrettighetene gir med andre ord selskapene den urimelige kontrollen over hvem som kan forske på deres produkter. I praksis betyr dette at vi ikke vet den fulle effekten av dyrefôr og menneskemat som er i bruk i stor skala i mange land.

Det betyr også at produktene GenØk brukte i sin forskning ble skaffet til veie via bønder som dermed brøt lisensavtalen de inngår ved kjøp.

Hanna H. Bjørgaas fra Bioteknologirådet beskrev i en artikkel i Argument i fjor hvordan den brasilianske forskeren Sarah Agapito og Arpad Pusztai fra Skottland fryktet for sine egne yrkeskarrierer fordi de tør å gjøre uavhengige studier på genmanipulerte produkter. «Mye tyder på at vitenskapen svikter den viktige oppgaven å finne ut hvilken effekt genmodifiserte planter har på folk og natur», skriver Bjørgaas. Det er kanskje ikke så rart når bioteknologiselskapene kan hindre uavhengig forskning på deres genmodifiserte plantemateriale.

En studie publisert i tidsskriftet *Food Policy* i 2012 tok for seg nesten 100 artikler om næringsinnhold og helseeffekter i GMO-produkter. Resultatene viste at forskere med finansielle

GENMODIFISERT MAT

- Genmodifisert mat består av, inneholder eller er framstilt ved hjelp av planter, dyr eller bakterier som har fått endret sine arveegenskaper ved hjelp av genteknologi.
- Metodene varierer ut i fra hva slags organisme som skal modifiseres, og hvilke egenskaper en ønsker å innføre eller fjerne.
- I Norge er det Miljøverndepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet som har det politiske ansvaret for genmodifisert mat gjennom genteknologiloven og matloven.

Kilde: Regjeringen.no

eller profesjonelle forbindelser til bioteknologiselskapene oftere får forskningsresultater som fremmer GMO som noe positivt.

– Det mangler forskning over hele fjøla, sier Bøhn, og støtter opp om Bjørgaas og flere kritikere til GMO med henne. Beskyldninger om tilbakeholdelse av funn med negativt resultat florerer. Jeg vet ikke med deg, men min første tanke er at det å spise genmanipulert mat derfor kan virke som en større risiko enn først antatt.

Heldigvis trenger du ikke nøle så veldig lenge før du kaster deg over middagstallerkenen din. GMO-produsentene som har søkt innpass for sine produkter i Norge dreier seg om produkter som har hatt liten relevans for det norske markedet eller hatt antibiotikaresistente gener. Som følge av genteknologilovens fokus på etikk og samfunnsnytte har staten dermed kunnet si nei.

Med en ny frihandelsavtale mellom USA og EU er det bare spørsmål om tid før mer aktuelle produkter kommer på banen, som for eksempel raps og poteter. Det kan virke som at motstanderne fokuserer på realitetene og forkjemperne fokuserer på potensialet. Mer uavhengig forskning på genmodifisering trengs. Før frihandelsavtalen ferdigstilles bør vi vurdere i hvor stor grad vi skal stole på det ensidig positive bildet av genmodifisert mat som vi får servert av dem som tjener penger på det. Hvilken side av tallerkenen er du på?

magasin@universitas.no

tekst
EIRIK B.
ELVEVOLD

foto
HENRIK
EVERTSSON

BARNET I BOKSEN

I 1981 PUTTET EN VITENSKAPSMANN SIN NYFØDTE SØNN BAK ET GLASSMONTER FOR OBSERVASJON. HAN HEVDET DET VAR DEN MEST AVANSERTE FORMEN FOR OMSORG. SÅ STARTET RABALDERET.

Jeg sov i boksen de første 18 månedene av mitt liv, men husker selvfølgelig ingenting av det.»

Per Gladman Sørheim sitter i bilen på vei hjem fra Lensmannskontoret på Lørenskog i sin blå stasjonsvogn. Etter en lang arbeidsdag, med blant annet trening på skytebanen, gleder han seg til å spise middag med samboeren og datteren sin. Han ser opp i speilet mens han forteller om mediestormen som fulgte etter fødselen hans.

– En gang kom det en tysk journalist og ville ta bilder av meg. Da han spurte om å se meg, svarte bestemor at jeg var i barnehagen. Journalisten forstod ingenting. Han så sikkert for seg at jeg konstant lå i en liten boks, koblet til masse slanger.

Den i dag godt voksne Per Gladman Sørheim så dagens lys i 1981. Hans nybakte far, Arild Karlsen, var en dedikert atferdsanalytiker med bakgrunn fra Universitetet i Oslo (UiO). Karlsen svelget alt han kom over av ny atferdsforskning, og med vitenskapelig presisjon bygde han et eget barnerom med en opphevet seng. Rommet var utstyrt med glassruter inn til stua og foreldenes soverom. På den måten kunne de observere sønnens atferd gjennom vinduene uten å forstyrre roen hans.

Karlsen er barnepsykolog av utdanning og lagde det han kalte de fire R-reglene.

– Spedbarnsstellet vårt var basert på regelmessighet, ro, renslighet og reinforcement. Den siste handler om positiv forsterkning av atferd. Målet med rommet var å optimalisere forholdene for sønnen min, sier Karlsen.

Hans store forbilde var atferdsvitenskapens pionér og kjendisforsker Burrhus F. Skinner. Rommet han bygde i 1981 var inspirert av den lukkede barnevuggen Skinner fant opp til sin andre datter.

– Ingen klarer å skape en jevn temperatur hos barnet ved hjelp av remedier som dyner og klær, sier atferdsviteren.

I likhet med Skinner monterte han derfor både termostat og hydrostat for å skape et best mulig klima for spedbarnet.

– Dersom barnet veier tre kilo, er den ideelle temperaturen 29,5 grader celsius. To grader varmere, og du ser at ungen din blir rød. To grader kaldere, og ungen blir hvit. Den relative luftfuktigheten var rundt femti prosent, men den kunne kanskje vært hakket høyere, forteller Karlsen ivrig.

Han mener bevegelsesfriheten i det varme rommet akselererte sønnens utvikling.

– Per stimulerte tærne tidlig. I starten tok han alltid tåteflaska med beina, ikke armene. Det er det ingen andre foreldre som får oppleve.

Kort tid etter at Sørheim ble født, fikk Universitetet farten av saken. Oppslaget med «hedningen og barnepsykologen som vil oppdra sønnen bak plexi-glass» fikk hele presse-Norge til å kaste seg på. Pressen omtalte ►►

PÅ BOKS:

Da foreldrene til Per Gladmann Sørheim plasserte ham bak en glassrute, vakte det stor oppsikt i media. Atferdsviter Arild Karlsen, Sørheims far, forsvarte prosjektet med at den ga sønnen et gunstig klima.

FOTO: THOMAS SPENCE

OMVENDT: Per Gladmann Sørheim bruker omvendt psykolog for å lokke til seg en klem fra datteren Mari.

BURRHUS FREDERIC SKINNER

1904-1990

- Amerikansk psykolog og forfatter.
- Fant opp Skinner-boksen i forbindelse med sin doktorgrad tidlig på 1930-tallet, hvor han plasserte et dyr og ga det kontrollerte mengder mat gjennom en mekanisme.
- Skinner-boksen var perfekt til studiet av operant betinging. Operant betinging er læring hvor individets atferd endres som en følge av de konsekvensene atferden har hatt.
- Skinners studier av blant annet rotter og duer var banebrytende eksperimentell psykologi.
- I 1944 bygde Skinner en lukket spedbarnsseng til sin andre datter. Den har fått mange navn: *Baby tender*, *Air crib* og det mer humoristiske *Heir Conditioner*.

Sørheim som «Norges første Skinner-barn» og sammenlignet oppveksten hans med atferdseksperimentene Skinner utførte på duer og rotter. Dyreeksperimentene ble utført i en trang og lukket glassboks. Mange så for seg at Karlsen gjorde det samme med sin egen sønn.

– Alle store aviser grep nyheten på likt. Da var helvete løs, forteller Karlsen.

Pressen portretterte Karlsen som en gal vitenskapsmann som hadde ofret sitt eget barn for forskningen.

– Det var mange tåpelige påstander og intervjuer med kolleger som ikke hadde peiling, mener Karlsen.

Helene Aarseth, postdoktor i sosiologi ved UiO, har forsket på oppdragelsesidealer, og forstår godt hvorfor mediesaken om Sørheim kan ha fremstått som truende på gjennomsnittlige foreldre.

– Tanken om at vi er gjort om til roboter som lever under optimale forhold er et klassisk trusselbilde fra science fiction – det menneskelige elementet er borte, sier hun.

Barnepsykolog Magne Raundalen var blant de mest hardnakka kritikerne i 1981. Den gangen kritiserte han bastant Karlsens spedbarnsprosjekt på forsiden av Dagbladet. Han ler når han tenker tilbake på konfrontasjonen med kollegaen.

– Det gikk så mange rykter om «glass-

buret» som dette barnet var plassert i, sier Raundalen på telefon.

– Jeg kalte det jo et prøverom, men dette var et eksempel på at én fjær ble til fem høns. Da jeg først så sengen med egne øyne, tenkte jeg at det var den mest avanserte barnesengen jeg noen gang hadde sett, forteller han lattermildt.

Han mener likevel ikke at Karlsen var forut for sin tid.

– Senga så veldig ålreit ut, men foreldre har vel erfart at det fungerer greit slik det har vært siden bronsealderen.

Mens Karlsen i dag bekymrer seg for en foreldregenerasjon som fortsatt stoler på tradisjon og ikke tenker nok på vitenskapelige data, vil Raundalen forsvare dagens foreldre, som han mener blir utsatt for hets.

– Hjerneforskere mener at et alminnelig, stimulerende og trygt hverdagsliv er nok, så lager hjernen seg selv.

Økonomistudent Ester Rønsen er gravid, og er en av dem som føler seg truffet av hylekorret mot foreldre.

– Kritikk av oppdragelse er veldig sår. Barn er et stort ansvar. Du må sørge for at et annet menneske ikke blir en fuck-up. Det hele står og faller på deg, sier hun.

Selv om den voksende magen kommer stadig mer i veien for både notatskriving og andre gjøremål, er hun ved godt mot over å

“Alle foreldre kunne hatt nytte av å kjenne til vitenskapen bak det som styrer adferd

Per Gladman Sørheim, Norges første «Skinner-barn»

nettopp ha begynt på en mastergrad i samfunnsøkonomi ved UiO. Om litt skal hun oppdra nok et lite menneske.

– Jo lenger historie du har som mor, jo skumlere er det å finne ut hva du gjør galt. Da har du gjort det i så mange år allerede! Det gjør det vanskeligere å ta til seg kritikk og innrømme for seg selv hva man gjør feil, sier Rønsen.

Hun kan få dårlig samvittighet for å sende med datteren en kjedelig IKEA-matboks med grønt lokk.

– Andre barn har sånne legokloss-matpaker og *what not*, sier hun og ler.

– Men datteren min griner aldri i butikken for å få noe, da. Det er én liten ting som får meg til å føle meg som supermamma.

Hanne Haavind, professor i psykologi ved UiO, mener vår kultur har en grunnleggende holdning om at foreldre får oppdra barna sine som de selv vil.

FORBILDE: Skinners analytiske omsorg til egne barn ga inspirasjonen til Sørheims barnerom. Her møter en ung Sørheim kjendispsykologen på flyplassen. FOTO: PRIVAT

OPPSTYR: I 1981 advarte Universitas på lederplass mot Arild Karlsens mekaniske menneskesyn. Historien om «Norges første Skinner-barn» ble fanget opp av både nasjonal og internasjonal presse.

NYSGJERRIG: Sørheim har arvet farens interesse for atverdsvitenskap. Han tar med seg perspektivet inn i rollen som far og politi.

– Når noen foreldre raser mot forslag om å skjære ut agurkstjerner til ungenes matpakke, uttrykker de egentlig sin egen frihet til å si at det ikke passer dem.

Hun kjenner seg igjen i Ester Rønsens beskrivelser av småbarnsforeldre med dårlig samvittighet, og mener standarden vår for barneoppdragelse har blitt mer preget av hva vi har tid til enn hva som er rett og galt i moralsk forstand.

– Småbarnsforeldre vet godt at oppdragelse og omsorg alltid kan gjøres enda litt bedre. Derfor gjentar dagens foreldre stadig uttrykket «i en stresset hverdag» for å begrunne både hva de får til og hva de ikke rekker.

Det såkalte «barnet i boksen» har selv blitt far, og når middagen er over har datteren til Per Gladman Sørheim lyst på is. Hun sniker seg opp på fanget og ser med to store dådyrøyne på faren. Sørheim prøver å

” Det var mange tåpelige påstander og intervjuer med kolleger som ikke hadde peiling

Arild Karlsen, far til Per og adferdsviter

ignorere blikket hennes som best han kan, og fortsetter å diskutere.

– Hvis jeg gir henne is nå, maser hun bare mer. Jeg og samboeren min er ikke så veldig kategoriske som foreldre – det går stort sett bra uansett – men det er greit å ha det i bakhodet, så vi ikke forsterker en uønsket atferd, sier han og smiler.

– Det var ingen hemmelighet at pappa hadde kopiert Skinners fornuftige spedbarnsstell. Det såkalte «glassburet» var bare en liten del av det. Jeg vil ikke si det var kontroversielt – ingen av familiens nære venner stusset over det, sier Sørheim.

Familiealbumene på bordet er fulle av pressebilder av «Per i boksen», men inneholder også hundrevis av bilder av en helt normal oppvekst. Oppdragelsen gikk åpenbart langt utover glassvinduene på barnerommet.

– Det var ikke noe magisk ved min «Skinner-boks». Jeg kunne likevel møtt andre venner på skolen og blitt kriminell, selv om jeg vokste opp på det rommet.

Sørheim vurderte å bygge et lignende rom til datteren, men gikk for et mer moderne alternativ.

– Pappa kunne legge platting og steinheller selv, og fikset derfor både vindu, radiator og luftfukter på rommet mitt. Det jeg gjorde var å kjøpe en babycall med video til tusen kroner. Jeg vokste opp i en annen tid.

e.b.elvevold@universitas.no

OPPDRAGELSE-DEBATTEN

- I sommer har oppdragelse fått et comeback med foreldreopprøret og #prosjektuperfekt-debatten som startet i Aftenposten. Foreldre med frysepizza til middag og uvaska klær henslengt på gulvet fikk en trygg plattform for å stå frem.
- I debatten som fulgte har flere forskere ytret innvendinger til hvordan barna helst bør oppdras.
- Stein Erik Ulvund, professor i pedagogikk ved UiO, har vært sentral med sitt budskap om at foreldre bør senke skuldrene.

M BAK FORSIDEN

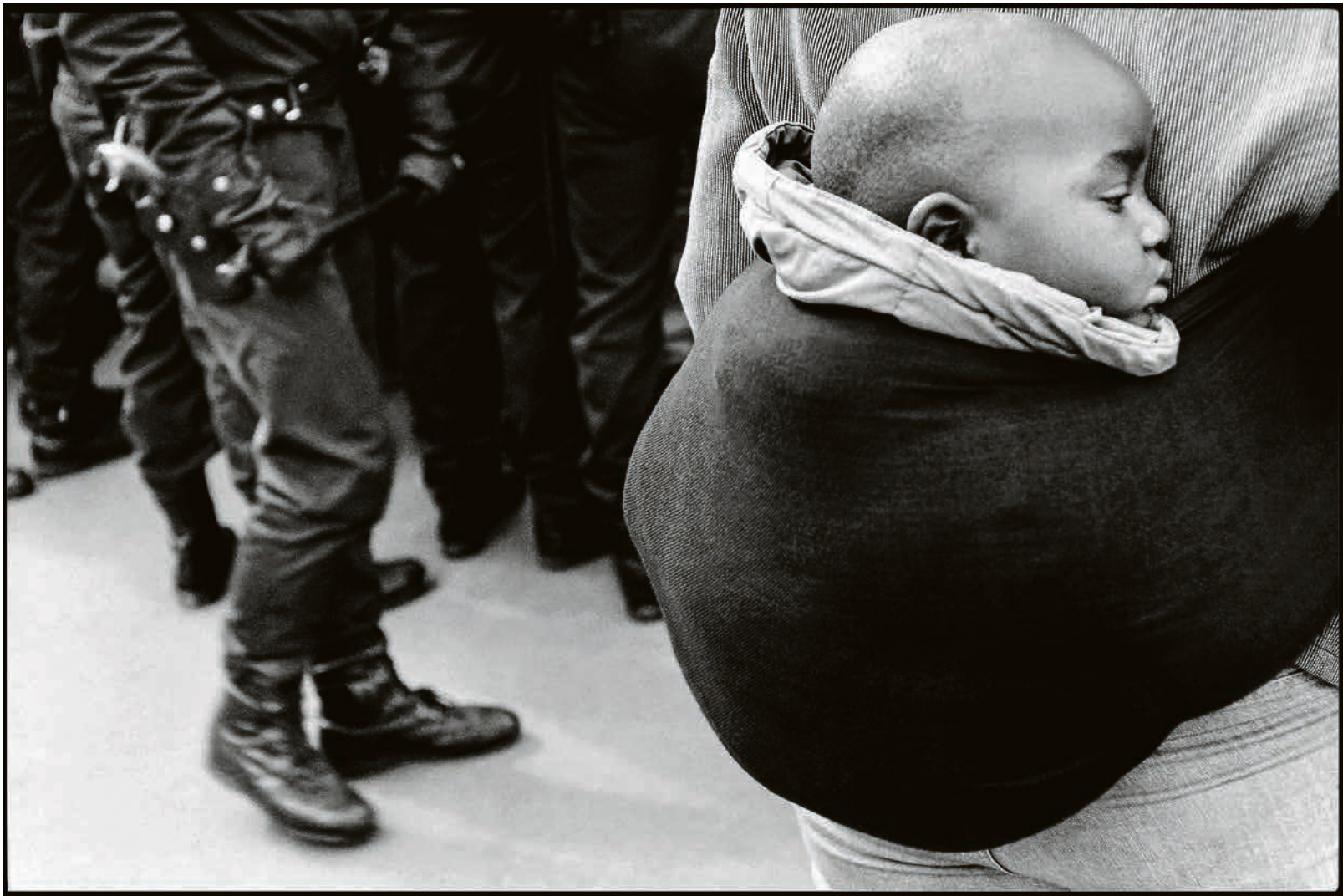
Per Gladmann Sørheim forlater bilen og forsvinner inn på matbutikken. Det siste han spør fotografen og meg om før han går, er hva vi vil drikke til middagen. Vi svarer vann, men blir raskt overtalt til å innrømme at vi egentlig vil ha Cola.

Ved middagsbordet trekker Sørheim frem situasjonen fra butikken. Han påpeker at vår læringshistorie har gjort oss høflige nok til å foreslå vann til maten. Med sitt atferdsvitenskapelige perspektiv forkaster han den frie viljen og sammenligner oss med biljardkuler i bevegelse, med ukjent årsak.

Møtet med Sørheim fikk meg til å undre over hvor viktige mine egne foreldres valg har vært. Selv om mine ubevisste spedbarnsår garantert har satt sine spor, beholder jeg håpet om at jeg kan ta selvstendige valg.

Sørheim er sikker på at faren kun er én av mange biljardkuler som har dyttet ham i livet. Det er fremdeles tydelig at han har hatt stor påvirkning på sønnen. Paradoksalt nok er det både skremmende og trygt å tenke på hvor mye man har blitt formet, uavhengig av om man husker det eller ikke.

Eirik Billingsø Elvevold

” Dette bildet ble tatt i forbindelse med en fotoreportasje om asylsøkere i Paris og deres kamp for oppholdstillatelse. I fotoøyeblikket ønsket jeg å belyse unge skjebners utsatthet for autoritær statsmakt.

MATTHIS KLEEB SOLHEIM, fotograf

M MAGASINQUIZ

tekst VEGARD RØNEID ERIKSTAD, SIMEN BRAATEN OG ANDERS RØNEID ERIKSTAD JUNIORNORGESMESTERE I LAGQUIZ

FOTO: WIKIMEDIA COMMONS

ARBEIDERBEVEGELSE

1. Hvem regnes som arbeiderbevegelsens far i Norge? Han levde fra 1817 til 1890 og grunnla på midten av 1800-tallet en bevegelse som bar hans eget navn.
2. Hva heter det største medlemsforbundet i Landsorganisasjonen (LO)?
3. I hvilket år fikk Arbeiderpartiet sin første statsminister og hva het han?
4. Hva var navnene på de to konkurrerende fraksjonene av de russiske arbeiderpartiet, som var en årsak til splittelsen av partiet i 1903?
5. Hvordan lyder første linje i «Det kommunistiske manifest»?

1. Marcus Møller Thranes
2. Fagforbundet
3. 1928, Christopher Hornsrud
4. Bolsjevikene og mensjevikene
5. «Det går et spøkelse gjennom Europa, kommunismens spøkelse»

FOTO: PATRICK DA SILVA SÆTHER

KUNNSKAPSMINISTERE

6. Lederen for tankesmien Civita var utdannings- og forskningsminister fra 2001 til 2005. Hva heter hun?
7. Hvem var Norges første kirke- og undervisningsminister? Han hadde embetet i fem perioder mellom 1815 og 1825 og har fått en bygning på Blindern oppkalt etter seg.
8. Hvem var Norges første kunnskapsminister?
9. Hvilken kirke-, utdannings- og forskningsminister, som satt fra 1990 til 1995, stod for innføringen av Reform 94?
10. Tre personer har vært både kirke- og undervisningsminister og kringkastingssjef. Nevn to av dem.

6. Kristin Clemet
7. Nils Trøschow
8. Øystein Djupedal
9. Gudmund Hernes
10. Kaare Fostervoll, Bjartmar Gjerde og Einar Førde

FOTO: HENRIK EVERTSSON

GENER

11. Hva kalles gener som er vikende og som bare kommer til uttrykk sammen ved et allel likt seg selv? Prøv å stave svaret riktig.
12. Hvilket nummer er det på kromosomet personer med Downs syndrom har et ekstra av?
13. I hvilket band har både Peter Gabriel og Phil Collins vært vokalist?
14. I hvilken by ble Røde Kors grunnlagt? Hovedkontoret til Røde Kors ligger i byen den dag i dag.
15. Hvilken kasus uttrykker tilhørighets- eller eiendomsforhold mellom et substantiv og et annet substantiv?

11. Recessive gener
12. 21
13. Genesis
14. Genève
15. Gentiv

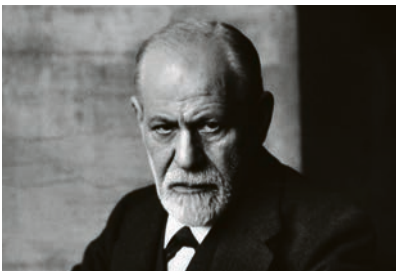

FOTO: WIKIMEDIA COMMONS

PSYKOLOGI

16. Hvilken østerriksk psykolog skrev blant annet verkene «Drømmetydning» og «Ubehaget i kulturen»?
17. Norges første professor i psykologi har et bygg oppkalt etter seg på Blindern. Hva het han?
18. Hvilke universiteter i Norge tilbyr profesjonsstudium i psykologi?
19. Anthony Soprano i tv-serien «The Sopranos» går regelmessig til en psykiater som spilles av Lorraine Bracco. Hva heter karakteren hun spiller?
20. Hvilken retning innen psykologien bygger ifølge SNL på «en grunnantagelse om at det bevisste sjeleliv er sekundært i forhold til mer grunnleggende ubevisste drifter, konflikter og prosesser»?

16. Sigmund Freud
17. Harald Schjelderup
18. Universitetet i Oslo, Universitetet i Bergen, NTNUI, UiT
19. Norges artistiske universitet
20. Psykoanalytisk teori

ultima oslo contemporary music festival 10.–20. september 2014

NOGE Børre Oda Foto (in Anders Børre Oda / Norsk Tonemuseum)

pasjonen

Luciano Berio *Coro*, Laibach
Olav Tryggvason, Mauricio
Kagel *Exotica*, Scelsi *Revisited*,
Ensemble NING *Rikskonsert*,
Schumann / Friedl / Schütz
Dichterliebe, Ultima Finale
med Ben Frost, Karin Krog &
Ben Surman, TCF +++

Nye verk av Verdensteatret,
Jenny Hval & Susanna,
Simon Steen-Andersen,
Marie Munroe, Eivind Buene,
Arve Henriksen & Eirik Raude,
Maja S. K. Ratkje og og Helge
Deathprod Sten, Liza Lim
+++

Fullt program og nyheter:
ultima.no
facebook.com/ultimaoslo
Twitter @ultimaoslo
Instagram @ultimafestivalen

ultima
academy

Foredragsholdere 2014:
Alain Badiou, Antonio Negri
Laibach, Ensemble Modern

+++
ultimaacademy.com
facebook.com/ultimaacademy

anmelderredaktør: Magnus Newth
mgnewth@universitas.no 404 70 501

ANMELDELSER

Lytt til Oslos studentradio på FM 99.3 eller radionova.no

Radio Nova

Mandag 06.00: Democracy Now! 07.00: Frokost 09.00: Novarkivet 10.00: Das Kapital 10.30: Novamusikk 11.00: A-lista 12.00: Novamusikk 19.00: Bra Trommis 20.30: Sort Kanal 21.30: Lillesalen konsertserie 22.00: Overkill 23.00: Rolige Vibber 23.30: Électronique 00.00: Fri Form Radio	Tirsdag 06.00: Democracy Now! 07.00: Frokost 09.00: Skumma Kultur 10.00: Vitenselskapet 10.30: Grenseløst 11.00: Teknova 11.30: Novamusikk 21.30: Dag for dag Onsdag 06.00: Democracy Now! 07.00: Frokost 09.00: Skumma Kultur 10.00: Tekstbehandlingsprogrammet	11.00: Novamusikk 16.30: Snakker ikke norsk 17.30: Novamusikk 19.00: Kvegpels 20.30: Country Barn 21.00: Spillmatic 22.00: Funkiga Timmen 23.00: Neu Torsdag 06.00: Democracy Now! 07.00: Frokost 09.00: Skumma Kultur 10.00: Nova Noir 12.00: Det Fiktive Selskab 17.00: Ærlig talt	Fredag 06.00: Democracy Now! 07.00: Frokost 09.00: Skumma Kultur 10.00: Opplysningen 99.3 11.00: Nyhetsfredag 12.00: Radiotjenesten 12.30: Skallebank 13.00: Novamusikk 19.00: Nova Nedstrippa 20.00: Goodshit 21.00: Nova Amor 22.00: Dub Dubhead 23.00: XO Hiphop	Lørdag 01.00: Novanatt 09.00: Best of Frokost 11.00: Novamusikk 16.00: Reservebenken 17.00: Lillesalen konsertserie 18.00: Pils og plater Søndag 01.00: Novanatt 07.00: Tanketog 12.00: Dokunova 12.30: Klagenemnda 14.00: Du skulle ha vært der 15.00: Sorgenfri 16.00: Snakker ikke norsk 17.30: Novamusikk
---	---	---	---	--

Teater:

«Skittenvakkert»: Det industrielle uttrykket i Woyzeck passer i utgangspunktet godt, men det surrealistiske overkommuniseres til tider, mener vår anmelder.

FOTO: ERIK BERG

Halvveis til helvete

Woyzeck er best før du har sett den. Den hyllede oppsetningen er overtydelig og forutsigbar.

Georg Büchner skrev Woyzeck allerede som 23-åring, i 1836. Stykket kom på trykk første gang i 1879 og ble uroppført i 1913. Siden den gang har stykket blitt tolket en mengde ganger og i en rekke forskjellige former.

Versjonen som fyres i gang med ropert på Det Norske Teatret er basert på et samarbeidsprosjekt mellom Robert

Wilson, Tom Waits og Kathleen Brennan. Wilson og Waits har tidligere samarbeidet om musikalene The Black Rider og Alice. Deres Woyzeck, med låter fra plata Blood Money, ble hyllet da den ble satt opp i København i 2000. Nå ligger flygebladene som reklamerer for årets forestilling strødd gatelangs i Oslo sentrum.

Salen summer av forventning. Lasse Kolsrud har regien på den delvis sanne drapshistorien som handler om Woyzeck, en sulten og sinnssyk tysk soldat. Han får penger til å forsørge barnet sitt ved å spise en eksperimentell diett, bestående kun av erter, for en vitenskapsmann. Det gjør ham galere hver dag. Plutselig tar han dama si på fersken med en tamburmajoor, og det hele ender med drap. Büchner fikk inspirasjon til stykket fra det virkelige liv. I 1821 ble

parykkmakeren Johan Christian Woyzeck halshugget etter å ha drept sin egen enke i ren sjalusi.

Woyzeck snakker på nynorsk og synger Waits på engelsk. Hans Rønningen åpner godt i hovedrollen, men overgangen mellom språkene er ikke alltid like overbevisende. Overgangen er til tider distraherende og presset.

Det industrielle uttrykket til Waits passer i utgangspunktet godt til hendelsesforløpet, men det surrealistiske og sinnssyke overkommuniseres. Det Norske Teatret har markedsført stykket som «skittenvakkert og ekspressivt», men det mørke og skitne er dessverre litt for tydelig avlevert og forutsigbart.

Publikum på Hovedscenen får utvilsomt oppleve en pompøs og vakker forestilling.

Woyzeck

Av: **Georg Büchner**

Scene: **Det Norske Teatret**

Regi: **Lasse Kolsrud**

Et storband under ledelse av Svenn Erik Kristoffersen står ansvarlig for musikken, og det er ingenting å si på effektene. Storbandet er best når det trykker skikkelig til, som dessverre er litt for sjelden.

Forestillingen er underholdende, men tar aldri av. Både ertespisingen og sjalusidrapet glir forbi uten at spenningen bygger seg nevneverdig opp, og det hele er over innen enn en drøy time. Woyzeck og Waits var en så lovende oppskrift at kaka ble en skuffelse.

Eirik Billingsø Elvevold
e.b.elvevold@universitas.no

Selvopptatt

Hvem: **Vanessa Rudjord og Celine Aagard**

Hvor: **Forsiden av ditt livsverk**

Stine Stenhaus, journalist i Universitas

Ukas anbefaling

Frontkollisjon

Som om boken «Jævla bra byline» av Øyvind Holen satte en flau finger på journalister som fronter egne artikler med «fargebildebyline i helfigur», har nå en ny dimensjon av selvdigging nådd motemagasinfronten. Først irriterte Costumes tidligere redaktør Vanessa Rudjord på seg Pressens Faglige Utvalg med den bikinifine

venninnen Jenny Skavlan. Deretter prydet hun forsiden i avskjedsgave til seg selv. Stylemag kunne selvsagt ikke være noe dårligere. Redaktør Celine Aagard feiret magasinets toårsjubileum med seg selv på forsiden. I selvrealiseringsfasen er det viktig å udødeliggjøre seg selv. Nå venter vi i spenning på at vår kjære Universitas-redaktør Geir Molnes skal veto-foreslå en lignende frontkollisjon.

Bråking

Hvem: **Nye studenter**

Hvor: **På lesesalen**

Benedicte Tobiassen, journalist i Universitas

Ukas advarsel

Snikende førstiser

Du kommer smygende inn på lesesalen og det første du ser er de erfarne, selvsikre studentene som sitter med nesa dypt inni bøkene sine. Det ser ut som om de alltid har vært der. I frykt for å forstyrre noen med din tilstedeværelse, lister du deg bort til en ledig pult. Med langsomme bevegelser tar du ut alt av bøker og utstyr du kom-

mer til å trenge de neste timene. Idet du endelig har satt deg, puster du lettet ut, trygg på at ingen merket at du kom.

Men der tar du feil. Ingenting er mer irriterende enn beskjedne, nye studenter som bruker en halv time på å komme seg på plass. Kjære førstis, du er herved advart. Få opp selvtilliten, eller bli hjemme.

Plater:

Småtam villskap

En håndfull år har gått siden det purunge indiepopbandet Norma Sass satte sitt hyggelige – om enn kortvarige – preg på Oslos musikkscene. Bandets vokalist – Thea Glenton Raknes’ solodebut har i lang tid vært i emning. På *Strangers And Lovers* beveger Raknes seg tidvis ut av hennes forrige bands skranglelandskap, og inn i mer rendyrket pop. Denne gangen bærer hun låtskriveransvaret på egne skuldre, med varierende hell.

Raknes særegne røst er kledelig fremtredende gjennom hele skiva. Dessverre benytter hun den sjelden som mer enn et redskap for tekstformidling, noe sjangeren egentlig krever. Singlene «Cry Sometimes» og «Mourning Song» er begge fengende, men mangler dynamikk, og forløser dermed

aldri sitt fulle potensiale. «Trains» kommer seg aldri ut av startblokka, og føles masete og ugjennomtenkt.

På tredjesingel «Hots For You» treffer Raknes derimot langt bedre. Låten har et dundrende driv som forsterkes av sparsom instrumentering og vokal. Og eksemplene på fullklaff er flere. På balladen «Heartattack» viser Raknes seg virkelig frem som vokalist med ypperlig timing. «Roy Orbison» er en herlig hyllest til musikeren ved samme navn, og er et av skivas klareste nikk til Raknes’ egen musikalske fortid.

Strangers And Lovers preges av spenstige høyder og selsomme bunnpunkt. Tekstene er jevnt over enkle, men gode. Dessverre føles de for ofte hastige i melodier som ikke

Strangers & Lovers

Av: **Thea & The Wild**

Plateselskap: **Jansen Plateproduksjon**

holder plass til dem. Raknes og produsent Kenneth Ishak er på sitt beste en kombinasjon verdt hypen som har satt seg rundt navnene, men dessverre skjer det ikke ofte nok på skiva. Det kan skyldes tidspress – selvkritikk er en vanskelig kunst når omverden venter på det endelige resultatet. Det skorter hverken på vilje eller evner, men *Strangers And Lovers* når toppen når de temmer villskapet en tanke.

Pål Sindre Brunstad
p.s.brunstad@universitas.no

Røsker i balla

Hjertebank er Stavanger-bandet Frk. Fryds debutplate, og det bør ikke ta lang tid å skjønne at bandet serverer beinhard, men catchy punk for alle penga. Hvis førstesporet «Svart Sol» faller i smak er det mer der det kommer fra. Mye av det kan man glede seg til.

Frk. Fryd er lette å like. De er unge, flinke, gira og har gode låter. Til tross for, eller kanskje på grunn av noen pinlige rim er «Tok meg med» overraskende lett å få på hjernen. Singlene «Blod og honning», «Skyene» og «Tyvens Dans» sitter fortsatt som de skal.

Tekstene er ofte gode, men når de innimellom svikter, blir det også vanskeligere å ta sangene på alvor. Det kan betale seg å skrikesynge intenst, men som lytter må man kunne tro på det som synges dersom

man skal kjøpe innlevelsen. Dette regnestykket går ikke alltid opp for Frk. Fryd, og stadion-rockeren «På dypt vann» blir stående som det beste eksempelet. Heldigvis rettes inntrykket umiddelbart opp på neste spor, den to minutter lange «Støv og magi» der det vræles med langt større teft.

«Blikket ditt» kommer nøyaktig halvveis og er skivas sterkeste låt. Her peaker det litt også, for selv om de fleste låtene er gode hver for seg, blir tempoet så høyt, og hvile-skjærene så få, at det hele blir utmattende.

Man skal likevel være forsiktig med hva man ønsker seg. For når frøknene faktisk går vekk fra formelen, faller konseptet deres i fisk. Sistesporet «Bittert mareritt» kunne blitt et grandios høydepunkt på en ujevn, men medrivende plate. Vokalistene skarrer fram dunkle bilder av Rogalandsk natur og

Hjertebank

Av: **Frk. Fryd**

Plateselskap: **Sony Music**

mørke hemmeligheter over et drivende riff og et fengende refreng. Men ut av det blå synges andre vers av en slepen bergensk mannsstemme som omkalfatrer det hele. Hvem er han, hva vil han og hvorfor skal han stikke kjepper i hjulene for Frk. Fryd når de er så nære målstreken? Låta har faktisk fått en «feat.» fra Robbie fra bandet Hjerteslag. Han bidrar ikke med annet enn å ødelegge avslutningen på en skive som sårt kunne trengt en verdig finish.

Magnus Newth
mgnewth@universitas.no

Live-show:

Pisspratere

Radioresepsjonen spør hvordan stemningen er, og jubelen står i taket. «Postkasse, postkasse, postkasse!» ropes det i kor. De mest ivrige har stått i kø flere timer for å få plass på første rad. Alle som har hørt dem på radioen vet at disse gutta er radioens rockestjerner.

Å skravle er det disse gutta gjør best. Som de selv sier er 98 prosent av showet improvisert fram gjennom spørsmål fra publikum. Når de resterende to prosentene innebærer drikking av urin er det vel ikke noe tvil om hva som gir de store høydepunktene. Men både planlagt humor og det helt spontane faller like naturlig, og når spørsmål fra publikum ender opp med alt fra pardans til slosskamp på scenen, er det bevist at de klarer seg helt fint uten manus. «What happens at Rockn’Roll Feller stays

at Rockn’Roll Feller... Ikke noe sitering!» sier Steinar Sagen, og twittrerne føler seg truffet. Men det helt store blir det heller ikke å sitere. Publikum ler så de tisser på seg, Bjarte drikker tiss og det er generelt mye snakk om tiss. Det er morsomt. Men ikke særlig nyskapende. Og i bunn og grunn kunne vi like gjerne hørt det på radioen.

De siste ukene har det kommet tydelig frem at enkelte finner det provoserende og mindre fordøyelig at voksne menn skal slippe unna med humor som kan virke nedverdiggende mot kvinner, og spesielt når det omhandler unge jenter. Det noen velger å kalle svada-sexisme og mannssjåvinisme blir på Rockefeller en pause fra hverdagens alvor, og et ønske om at man skal få tulle med alt. En publikummer hevder at tre jenter med et slikt show ville blitt sett på som

Radioresepsjonens postkasse, postkasse, postkasse

Scene: **Rockefeller**

Med: **Steinar Sagen, Tore Sagen, Bjarte Tjøstheim**

Tid: **27. og 28. august**

«tøffe kvinner med integritet». Allikevel er det få jenter som i det hele tatt stiller spørsmål under showet, slik Radioresepsjonen oppfordrer til. Gutta dominerer på Rockefeller denne kvelden.

Kanskje skal man ikke hvile så mye samfunnsansvar på Radioresepsjonens skuldre. De er rett og slett bare noen morsomme, grisete gubber som snakker (og drikker) piss.

Maria Terese Kittilsen
maritkit@universitas.no

Kulturkalender

Torsdag 04. september

Poesifestival: Oslo internasjonale poesifestival arrangeres 4–7. september. Arrangementene vil foregå på Litteraturhuset, Kunsternes hus, Cafétéateret og Ibsenmuseet.
Se program på nett

Fredag 05. september

Utekino: Film fra Sør inviterer til utekino og to musikalske innslag på Schous plass i samarbeid med Deichman og Oslo World Music festival. Ta med deg teppe, termos og en varm venn.
Schous plass, 21:00

Lørdag 06. september

Konferanse: FETT og universitetet i Oslo inviterer til konferanse i anledning FETTs 10 års jubileum. Den vil bestå av tre hoveddebatter: Hva er transnasjonal feminisme? Velferdsstaten – en forutsetning for likestilling? og Hva har debatten om hen å gjøre med likelønn?
Litteraturhuset, kl. 11:00–17:00

Søndag 07. september

Bondens marked: Bondens marked er et torg der du som kunde kan kjøpe mat direkte fra produsenten. Denne dagen kan du i tillegg få både soppkontroll (kl. 13–15) og demonstrasjon av ølbrygging i Botanisk hage.
Tøyen hovedgård, 11:00

Bondens marked: På Tøyen hovedgård. FOTO: WILLIAM MURPHY / FLICKR

Mandag 08. september

Foredrag: I biblioteket på Chateau Neuf møter vi en kroppsbygger i samtale med Bjørn Barland som har forsket på fenomenet. Hva vil det si å være megarektiker, og hva er det som får unge gutter til å bruke steroider?
Chateau Neuf, 19:00

Onsdag 10. september

Debatt: Feministisk forum og Skeiv ungdom inviterer til samtalekveld om kjønnsidentitet, kjønnsnormer og transseksualisme. Finnes det bare to kjønn? Kjønnner du?
Chateau Neuf, 19:00

Gi oss beskjed om arrangementer på epost: **universitas@universitas.no**

